

KP

14

K Y R K P R E S S E N

TORSDAG 11 JULI. NR 14/2019

I Bosnien föll granaterna,
i Närpes byggde hon
upp ett nytt liv

Sidan 8

Nytt fall där
konvertit
nekas asyl

Sidorna 2 och 4

Karin Erlandsson:

KUNG DAVID MELLAN RADERNA

Sidan 19

LEDAREN: Iran ett special-
fall för Migri Sidan 5

Kan jag ta med syrenhäcken
och marken där vi gått? Sidan 3

Historiker: Kyrkan måste
återfå sin självkänsla Sidan 16

Asylsökande iranier, 28 år, bosatt i Kristinestad. **Konverterat** till kristen tro. **Fått avslag** på sina asylansökningar. **Tidigare** landslagsman i taekwondo.

När Ismaeil Mohammadi Ghahremanloei inte ville delta de obligatoriska böneritualerna uteslöts han ur det iranska landslaget i taekwondo. Nu har Jesus förändrat hans liv.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

RISKERAR UTVISNING

Ismaeil kom till Finland hösten 2015 efter att ha vandrat genom stora delar av Europa.

Hans problem i Iran började då han tog avstånd från islam. Ismaeil skrev kritiska inlägg på Facebook och delade ut böcker som kritiserar islam.

– Jag älskar mitt land och jag försökte stanna så länge jag kunde. Men slutligen måste jag ge mig av, säger Ismaeil på god svenska.

På väg till Finland mötte han en landsman i Sverige. Han hade varit assistent i en kyrka i Turkiet.

– Jag var ledsen för att jag tvingats lämna både mitt land och min familj. Han började berätta om Bibeln och om Jesus. Jag accepterade inte det han sade för jag var rädd att kristendomen skulle vara som islam.

I Sverige fick han ett Nya testamentet på persiska som han började läsa.

– Jag märkte då många skillnader mellan Jesus och Muhammed. Jesus sade att vi ska älska och förlåta varandra. Han botadesjuka medan Muhammed dödade människor. Jesus är Gud. Han ger mig råd och gör mig lugn. Jesus förändrade mitt liv.

Ismaeil tyckte heller inte om Muhammeds budskap att man kan gifta sig sex eller sju gånger. Till och med gifta sig med barn som är nio år gamla.

– Muhammed sade också att alla länder måste acceptera islam och att vi kan skära av huvuden i Allahs namn.

Ismaeil tyckte inte om tvånget att be fem gånger om dagen, på arabiska.

– Jag förstår inte arabiska. Mitt modersmål är turkiska och persiska. Jag

vill tala med Gud på mitt eget språk.

I Finland blev han döpt i en pingstkyrka i Åbo.

– Det var inte lätt att acceptera Jesus. Jag har fortfarande svårt att läsa Gamla testamentet. Det har jag också sagt till mina pastorer. Men jag har accepterat att Jesus är min Gud.

Nu känner han sig lugn i Jesus.

– Tidigare förstod jag inte meningen med livet, men nu gör jag det. Jag vet att jag kommer till Jesus i himlen när jag dör.

Hans pappa är en aktiv muslim som accepterade att Ismaeil tog avstånd från islam.

– Men han accepterar inte att jag blivit kristen. Han har tagit avstånd från mig och talar inte längre med mig. Det sörjer jag.

När pappan inte är hemma har Ismaeil kontakt med en av sina systrar, en bror och sin mamma.

– Min bror har suttit i fängelse i Iran sedan april för att han inte gett myndigheterna information om mig.

Ismaeil berättar om flera bönesvar. Till exempel medan han väntade på kallelsen till förvaltningsdomstolen.

– En dag då jag kände mig trött och missmodig bad jag till Jesus. När jag kom hem ringde min advokat och meddelade när domstolsbehandling

»Men det irriterar att någon dömer min tro.«

en i Åbo blir av.

När han skulle åka till Åbo glömde han sin plånbok.

– Bussen jag kom med gick till hamnen och jag visste inte hur jag skulle ta mig till rätten. Men i hamnen såg jag en kompis som hjälpte mig. Tack vare Gud har allt ordnat sig.

Men ändå har inte riktigt allt gjort det. Förvaltningsdomstolen tror att han är kristen. Men de tror inte att det är farligt för honom att leva som kristen i Iran. De avslog hans asylansökan.

– Jag är inte rädd att bli avrättad. Men det irriterar att någon dömer min tro. I synnerhet när de tror att jag är kristen, men ändå anser att jag kan åka tillbaka. Vi vet att du har problem, men det är sex år sedan och det är gammalt, säger de. Men de inser inte att jag fortfarande är känd i Iran och finns på taekwondo-rankinglistorna på nätet.

Taekwondo är den tredje största sporten i Iran. Ismaeil har flera iranska mästerskap i sporten bakom sig. Han har representerat Iran i internationella tävlingar.

– För sex år sedan, när jag vägrade delta i bönen fem gånger om dagen och i fastan blev jag utesluten ur landslaget. Även om jag just då toppade rankingen. Polisen slog mig över fingrarna med batong. Det har jag fortfarande men av. Jag kan inte hålla i en pen och skriva långa stunder.

Han flydde Teheran i januari 2015 och kom till Finland via Torneå.

Här har Ismaeil valt att studera. I maj fick han pappren på att han blev klar med grundläggande utbildning för vuxna. Den motsvarar grund-

skolans årskurser sju till nio.

– I Iran studerade jag idrott och gymnastik. 2012 fick jag examen i idrottsutbildning på det islamska Azad universitetet i Teheran. Jag har också jobbat som lärare i idrott i Teheran. Här i Finland vill jag studera till fysioterapeut, eller logistik.

Han har kommit in på en utbildning för grundexamen inom bygg-

branschen i Närpes i höst.

För två veckor sedan lämnade han in en anhållan till Högsta förvaltningsdomstolen om att ta upp hans ansökan till behandling. Gör de inte det gäller förvaltningsdomstolens beslut. Han har inget pass vilket gör att han varken kan jobba eller söka arbetstillstånd.

– Jag vill gärna stanna i Finland,

Ismaeils fingrar bär fortfarande märken av batongslaget den iranska polisen gav honom innan han flydde landet.

jag har många planer. Jag vill studera och hitta ett arbete. Här finns många afghaner som är födda i Iran. De kan varken läsa eller skriva och de behöver få höra om Jesus. Jag har hjälpt två iranier i Turkiet och två i Kanada att bli kristna.

Riksdagsman Anders Norrback kommenterar fallet på sidan 4

INKAST

**KATARINA
GÄDDNÄS**

Jag äger ingenting!

HELA VÅREN har jag rensat, röjt och städat, fört säckvis med böcker, kläder och prylar till Emmaus. Fört flera generationers suspekta dunkar och kanistrar till problemavfall, skänkt babytillbehör till välgörenhet. Jag har gallrat i bokhyllan med bibliotekariens kallsinnighet, rivit ur försättsblad med mitt Ex Libris och ibland med vänlig dedikation från författaren själv. Tjugofem år i bokbranschen har satt sina spår i det privata biblioteket. Jag har smekt bokpärmar med kärlek och traskat längs minnenas boulevard, så många goda minnen och stressade bokhöstar. Jag har skrattat och sparat dyrgriparna. Jag har gråtit så tårarna stänkt.

Elva år har vi bott i släktgården, nio år har jag bott ensamstående med fyra barn och med tiden också ett barnbarn. Sälj huset! Det uppmanade mig många redan vid skilsmässan. Du är inte klok, inte kan man sälja en sex-generationers släktgård! utbrast andra. Jag har tvekat, vacklat. De nötta trösklarna, den vackra kärllhyllan, brödspetten i taket, den fina pal-len på vilken tvättbaljan stod där min mamma och hennes syskon tvättade sig på morgnarna, inga miljoner i världen kan vara en rättvis summa för det. Strandirisen som min mamma fick från Domarskär i Vasa, tulpanlökarna mormor hämtade hem från en bussresa till Mainau, vinbärsbuskarna som genbanken kom och tog skott av, yngsta dotterns ros som hon önskade sig i sju-årspresent, syrenhäcken ex-maken planterade runt huset, kan jag ta med dem? Marken där vi en gång gått...

»Vi är förvaltare, bara förvaltare.«

VIKANINGENTINGta med oss dit vi går. Kanske var det farmor, scouterna eller mamma och pappa som lärde mig att vi ingenting äger, inte egentligen. Jag är inte ens säker på att vi har det till låns av våra barn. Vi är förvaltare, bara förvaltare. Och en förvaltare måste veta när det är tid att ge över ansvaret till någon annan, att fylla rum och trädgård med nya skratt och nya liv. Det är ett underbart hus som gett oss många fina minnen. Minnen som alltid kommer att finnas kvar, som ingen kan ta ifrån oss. Längre bet jag ihop och kämpade. Mormor blev ensam med fem barn och under mycket tuffare villkor, om hon klarade det som måste väl jag också kunna göra det.

Det var under en pilgrimsvandring, en väl-signad vandring som beslutet kom: Släpp det, släpp det för att kunna ta emot det nya som nu skall komma. Jag ler mellan tårarna och det jag starkast känner är tacksamhet.

Katarina Gäddnäs är präst och författare.

Elva ledare mot kyrkans engagemang i Pride

Elva ledare för kyrkliga organisationer och väckelserörelser stöder en insändare som publicerades i tidningen Itä-Savo där fyra kyrkoherdar ifrågasätter kyrkans engagemang i Pride.

Bland de elva är verksamhetsledarna **Stig-Erik Enkvist** från LFF och **Albert Häggblom** från Slef. Se de övriga namnen på www.kyrkpressen.fi.

De fyra kyrkoherdarna **Samme-li Juntunen** från Nyslott, **Arto Antturi** från Helsingfors, **Jari Kempainen** från Pälkäne seurakunta och **Heikki Pelkonen** från Laune ifrågasatte i sin insändare att kyrkan gått in för att stöda Pride genom ett tjänstemannabeslut i kyrkostyrelsen. De anser att kyrkostyrelsens ledningsgrupp därmed har överskridit sina befogenheter och gått över Bibelns ord samt kyrkomötet.

I en uppdatering på Facebook förklarar sig biskop **Jukka Kesitalo**, tidigare kanslichef för kyrkostyrelsen på den här punkten i kritiken.

I en kolumn i Itä-Häme anser också biskop **Seppo Häkkinen** att kyrkans stöd till Pride är problematiskt, eftersom den enligt honom representerar en människo- och äktenskapsyn som är främmande för kyrkan.

Däremot deltog biskoparna **Björn Vikström** och **Teemu Laajasalo** samt biskop emerita **Irja Askola** själva i Helsingfors Pride.

Födelsekyrkan inte längre listad som hotat världsarv

Födelsekyrkan i Betlehems har avlägsnats från UNESCO:s lista över hotade världsarv.

Kyrkan, som byggdes på den plats där man tror att Jesus föddes, lades till listan 2012 på grund av sitt dåliga skick.

Sedan dess har kyrkans tak, yttre fasader, mosaik och dörrar renoverats.

På begäran av palestinska myndigheterna beslöt en UNESCO-kommitté avlägsna kyrkan från listan under ett möte i Baku, Azerbajdzjans huvudstad, skriver Londonbaserade Premier Christian Radio på sin webbplats.

Under jul vallfärdar kristna från hela världen till kyrkan.

Riksdagsman Anders Norrback anser att Ismaeil borde få stanna i Finland då han har studieplats. FOTO: HANDOUT/SFP

"Jobb bör ge rätt att stanna"

Lagen borde ses över så att alla som har studie- eller arbetsplats får stanna i Finland. Det tycker riksdagsman Anders Norrback (SFP) med anledning av Ismaeil Mohammadi Ghahremanloei's fall.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Anders Norrback har bekantat sig med **Ismaeil's** fall som vi berättar om på på föregående uppslag i den här tidningen. Han har också haft kontakt med **Mona-Lisa Björkbacka**, en av Ismaeil's vänner.

– Jag ser det hela primärt ur ett humanistiskt perspektiv. Det är omänskligt att sådant här händer. En människa som vill integreras, har studieplats och vill börja jobba får inte stanna, säger Norrback.

Men samtidigt ser han också en samhällsdimension.

– Vi behöver arbetskraft i det här landet. I Närpes skriker man efter arbetskraft. Då är det konstigt att människor som redan är på plats inte ska få stanna. Allt talar ju för att Ismaeil borde få uppehållstillstånd.

Politikerna kan ändå inte göra så mycket i konkreta fall.

– Som politiker kan vi inte påverka myndigheterna. Myndigheterna följer vår lagstiftning. Som politiker kan vi inte göra mycket annat än att se över lagstiftningen när vi märker att den inte fungerar. I det här fallet verkar det som om lagen inte gör det.

Norrback anser det uppenbart att lagen och dess tillämpning borde ses över.

»Allt talar ju för att Ismaeil borde få uppehållstillstånd.«

– Jag tycker att alla som har jobb eller studieplats borde få stanna i Finland. Men det betyder inte att jag vill ändra på asylsystemet som ska vara oberoende av de personliga egenskaperna. Asylsystemet måste också få finnas.

I dylika fall kan man som riksdagsman ta ett samtal med inrikesminister **Maria Ohisalo** (grön) som ansvarar för Migri. Men Norrback vet ännu inte om han kommer att göra det.

– Jag ska först ta upp frågan med mina kolleger. Jag har redan för ett kort samtal med **Anna-Maja Henriksson**.

Norrback tycker det är viktigt att sådana här fall kommer fram i offentligheten.

– Det kan sätta press på myndigheterna. Jag är också glad att folk tar kontakt med oss riksdagsmän. Även om vi inte alltid kan göra så mycket så är det inte bortkastat att vi får information och praktiska bevis på att en lag inte fungerar.

Men det är inga lätta frågor.

– Det är alltid svårt att bedöma människors tro, för den är högst personlig. Men den som utövar sin tro borde vara trovärdig, säger Norrback.

Missionsfältet sänder missionärer

Den lutherska kyrkan i Kenya har välsignat sina första missionärer.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Det kunde kyrkans generalsekreterare **Benjamin Lamosi** berätta när han gästade Evangeliföreningens årsfest i Kristinestad.

Missionärsfamiljen som består av en teolog och en lärare ska arbeta bland sydsudanesiska flyktingar i Uganda.
– De är vår kyrkas första utsända missionärer. Vi planerar att sända ut flera.

Ska de också till Uganda?

– Det får vi se. Det beror på vart Gud kallar oss.

En gammal regel är att missionärerna kallas hem när kyrkan de verkar i sänder ut egna missionärer. Behöver kyrkan i Kenya fortfarande missionärer?

– Ja, vi behöver dem och de behöver oss. Som kristna behöver vi varandra när arbetet i Guds rike växer.

Vilka är utmaningarna för den kyrkan i Kenya?

– Vi har inte tillräckligt många arbetare för att nå ut till fol-

Benjamin Lamosi, generalsekreterare för den lutherska kyrkan i Kenya, gästas i Finland i juli.

ket. En annan utmaning är framgångsteologin.

Hur bemöter ni den?

– Genom att undervisa och guida ungdomarna.

NT på samburu

Benjamin Lamosi hör till samburufolket som i höst får Nya testamentet på sitt eget språk. Boken trycks som bäst i Sydkorea.

– Att få Nya testamentet på eget språk är en stor sak för de kristna i Samburu. Att få läsa Guds ord på sitt modersmål är som att få nytt liv.

Benjamin Lamosi har själv varit involverad i översättningen från första början. Han har både översatt och varit med i referensgruppen.

– Arbetet med översätt-

ningen har hållit på i många år, kanske sju-åtta år. Det har krävt en hel del interaktion med folket.

Nu hoppas Lamosi få hela Bibeln översatt till samburu.

– Det skulle vara underbart. Utmaningen är nu att hitta finansiering för det. Vi har redan en översättare i **Magnus Dahlbacka**.

Evangeliföreningen har arbetat i Kenya i över 50 år och föreningens utsända Magnus och **Anna Dahlbacka** har arbetat med översättningen.

Förutom i Kenya har föreningen också utsända i Etiopien och i Främre Asien. Under årsfesten välsignades en ny missionär, **Edny Fors**, som ska till Etiopien.

EXAMEN

Nya barnledare och kyrkvaktmästare fick sin examen

Utdimmitterade från Seurakuntaopisto Kredu campus, Nykarleby, våren 2019.

Grundexamen i barn- och familjearbete (barnledare)

Sofie Andersson, Malena Björnvik, Tony Björnvik, Vera Enfors, Anne Eriksson, Teija Flygar, Petra Fors, Tina Höglund, Ayesha Islam, Nina Järvinen, Ann-Christin Kevin, Linda Lappalainen, Ida Nylund, Johanna Pettersson, Ramona Sanchez Liljekvist, Madelen Sund, Jessica Sund-

qvist, Annina Wikman-Dolce, Emilia Yli-Yrjänäinen.

Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning (barnledare)

Rita Siro

Yrkesexamen för kyrkvaktmästare

Peter Back, Mikael Gustavson.

Yrkesexamen i församlings och begravningsservice (kyrkvaktmästare)

Anette Karlsson-Karlsson, Elin Nylund.

Delexamen, behörighetsgivande studier för de som tidigare avlagt yrkesexamen för familjedagvårdare

Gun-Viol Granholm, Alma Halilic, Mikaela Koskela, Stella Nelson, Caroline Nyman, Meatrissa Podbicanin, Therese Rosing, Ann-Helen Sirén, Jessica Stenberg, Carina Storsjö, Emma Svartbäck, Yvonne Södergård, Julia West.

LEDARE

Migri agerar mot bättre vetande

NU HAR VI IGEN ett fall där en tidigare muslim som har döpts till kristen tro nekas uppehållstillstånd av de finländska myndigheterna.

Våra myndigheter har dömt Ismaeil Mohammadi Ghahremanloei och funnit att han är kristen. Men man anser ändå att han kan tryggt leva som kristen i sitt hemland Iran.

Det här fallet borde egentligen aldrig ha behövt nå förvaltningsdomstolen. Hade bara Migri läst sin egen rapport hade Ismaeil fått sitt uppehållstillstånd direkt utan att domstolsbehandling.

I augusti 2015, några månader innan den stora flyktingvågen, gav Migri ut en specialrapport om de kristnas situation i Iran. Temarapporten som går under namnet Suuntaus gjordes då Migri upptäckte att hälften av de iranier som sökte asyl 2014 uppgav sin kristna tro som orsak till förföljelse i hemlandet. De flesta iranier som sökte asyl vid den tiden fick också uppehållstillstånd.

KONVERTITER SES som ett hot mot den nationella säkerheten i Iran. Även om det inte finns stöd för det i Koranen tolkar de flesta muslimska religiösa ledare sharian så att en muslim inte kan byta religion. De anser att konsekvensen av det är döden. Konvertiter riskerar hur som helst att bli arresterade. Dödsdomar är däremot sällsynta, skriver Migri i sin rapport.

»Man får känslan av att Migri har en blåögd inställning till islam.«

Den här rapporten finns i Migris egen databas och borde inte vara svår att finna för tjänstemännen.

Iran är på nionde plats på World Watch List över de 50 länder där förföljelsen mot kristna är som värst. Enligt den utstår konvertiter med muslimsk bakgrund den värsta förföljelsen. De förföljs framför allt av myndigheter, men även av den egna familjen och närsamhället.

Migri brukar ha sina egna förklaringar: Varje ansökan ska behandlas individuellt. Vi gör våra egna bedömningar från fall till fall. Det finns asylsökande som konverterar bara för att få uppehållstillstånd i Finland. Och så vidare.
Visst. Precis så är det. Och så ska det vara.

MEN VARFÖR får man ändå känslan av att Migri antingen har en egen dold agenda eller en blåögd inställning till islam?

I synnerhet när det gäller islams inställning till muslimer som i likhet med Ismaeil konverterar till kristen tro. I praktiken är de skyddslösa i sina hemländer.

Johan Sandberg är redaktör på Kyrkpressen.

Vad har församlingarna för vision och hur kan man mäta den? Vi har frågat några kyrkoherdar om deras vision för sina församlingar och biskop electus Bo-Göran Åstrand om hans vision för stiftet.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Visionen för mot målet

Gemenskap och delaktighet är ord som direkt eller indirekt förekommer i församlingarnas och i biskop electus visioner. De vill ha en kyrka och en församling med låg tröskel som möter människorna där de befinner sig.

Men den formulerade visionen kan ändå uppfattas som abstrakt och svårsmakbar.

– Vårt församlingsråd gör tre till fem olika punkter varje år som bryts ner till ett konkret plan. Visionen just nu är "En församling mitt i livet" och två ord, samverkan och fördjupning, är brutet ur den, säger kyrkoherde **Anders Lindström** i Ekenäsnejdens svenska församling.

Samverkan innebär att församlingen samarbetar med olika föreningar och organisationer och gör saker tillsammans med dem. Och fördjupningen gäller den teologiska.

– Vi strävar efter att finna ett nytt språk, nya mötesplatser och nya samsarbetsföreningar. Vi väger upp våra ledord till exempel i samband med vår planering då vi funderar om vi behöver fler medarrangörer.

Allt församlingen gör kallar de mötesplatser.

– Det kan handla om familjecafé, publika tillfällen, pilgrimsvandringar eller smågruppsverksamhet.

Mia Anderssén-Löf har ledorden i en tavla på sitt skrivbord. FOTO: JOHAN SANDBERG

Mia Anderssén-Löf i Nykarleby nämner "Med blicken fäst på Jesus" som vision för sin församling. I den ska församlingen med tre geografiska områden hitta samhörighet.

– Strategin får liv först när man stöts och blöts med den. Då märker man om den betyder något eller om det bara är en vacker fras. Att ha blicken fäst på Jesus är en trygg vision, för den sviker oss inte. Den kan tillämpas på verksamheten genom att fråga om evangeliet förkunnas och om vi pekar på Jesus, driver mot honom och kommunicerar det tydligt.

Ledorden i Nykarleby är delaktighet, naturlighet och helighet.

– Då medlemmarna tar del av gudstjänsten till exempel genom gudstjänstgrupper, säger hurdana gudstjänster de vill ha eller då aktuella händelser tas upp i förbönen ökar delaktigheten. Naturlighet uppstår där människor upplever att de kan vara sig själva och att prästerna är spontana. Faran är att naturligheten inkräktar på någons helighet. Det kan vara svårt att leva upp till de tre ledorden samtidigt.

Tillämpningen av ledorden är ett kreativt arbete. Det gör hon inom sig själv då hon läser in dem i utmaningarna hon möter.

Tröskeln ska vara låg

I Agricola svenska församling i Östra Nyland har man ännu inte formulerat någon strategi i ord. Men kyrkoherde **Stina Lindgård** säger att de ledord som genomsyrade uppbyggnaden av den nya församlingen gäller än. Då utgick de från gemenskap, öppenhet, en församling som är modern och folknära men som ändå värnar om historien.

– Rent konkret vill vi inkludera människor genom att bjuda in dem till församlingen till exempel vid förrättningar. Där håller vi fram att församlingen finns till för dem. Vi vill att tröskeln till församlingen ska vara låg. Därför strävar vi efter att vara närvarande ute i byarna, säger Lindgård.

Blicken
fäst på
..FOLK-
NÄRA
En församling
Sammverkan
FÖRDJUPNING
NATURLIG
DELAKTIG
ÖPPEN
HELIG

»En rätt formulerad vision sätter fingret på det vi redan visste att vi ville göra.«

Kyrkoherdarna strävar till att alla anställda ska känna till visionen. Idealet är att också medlemmarna gör det.

– Om alla är införstådda med den kan det vara lättare att prioritera verksamheten, säger Anderssén-Löf.

Kan man mäta en församlings vision?

– Har den slagit rot refererar medarbetarna och medlemmarna till visionen. Har den inte fått liv är den kanske inte tillräckligt konkret eller inte medvetandegjord. En rätt formulerad vision sätter fingret på det vi redan visste att vi ville göra, säger Anderssén-Löf.

Anders Lindström säger att antalet gudstjänstbesökare är mätbart.

– Sedan församlingarna gick ihop 2015 så har antalet gudstjänster minskat. Men besökskarantalet har ökat efter en liten svacka 2018.

Samma fingertoppskänsla har också Stina Lindgård.

– Vi kör högmässor varannan söndag i Lappträsk och Lovisa och varannan i Pernå och Liljendal samt en gång i månaden i Strömfors och två gånger varje månad i våra kapell. Jag tycker att besökarna har ökat i antal, säger hon.

Gemenskap Åstrands hjärtesak

Som biskop vill Bo-Göran Åstrand arbeta för engagemang och delaktighet i församlingarna i stiftet.

TEXT: JOHAN SANDBERG

– Min hjärtesak är att människorna ska ha en uppgift i församlingen och få bidra med det de kan. Som biskop vill jag vara en medtjänare och inspiratör till församlingarna att förverkliga gemenskapsbygget. För det är på lokal nivå som kyrkans framtid avgörs, säger Åstrand.

Den blivande biskopens vision för församlingarna och kyrkan som helhet är de ska vara en gemenskap förenad kring Jesus Kristus.

– Det är ingen åsiktsgemenskap, utan en mycket djupare gemenskap som vi kommit in i genom dopet.

Tre kännetecken skiljer sig från andra gemenskaper.

– För det första ska den ska hjälpa oss förtrösta på Gud i livets alla lägen. För det andra ska den inspirera oss att ha omsorg om varandra. På riktigt. Det ska synas i handlingen att de kristna älskar varandra. För de tredje ska gemenskapen inspirera oss till att ta hand om skapelsen. Och alla ska få komma som de är.

Byggstenarna till detta är kreativa idéer som ser olika ut i olika församlingar.

– Varje församlingsgemenskap måste komma underfund med hur man ska bygga upp gemenskapen konkret. Min övertygelse är att lösningen inte ska komma ovanifrån utan den finns redan på lokalplanet. Nyckeln finns i att olika grupper som anställda, för-

troendevalda och frivilliga finner varandra och arbetar kreativt tillsammans.

Han vill sätta fokus på innehållet.

»Det ska synas att kristna älskar varandra.«

– Hur ska vi få flera att bli delaktiga till exempel i gudstjänsten. Målet kan vara att fler än prästen och kantorn ska vara engagerade. Då är antalet gudstjänstbesökare inte det viktiga utan att vi lyckas formulera om gudstjänsten så att flera har en uppgift och känner sig delaktiga i den. Då förändras atmosfären vilket också besökarna märker.

Bo-Göran Åstrand vill föra stiftet mot ett gemenskapsbygge. FOTO: JOHAN SANDBERG

Att mäta en församlings vision på samma sätt som ett företag är vanskligt.

– Om man mäter församlingarna utgående från effektivitet och resultat går man vilse. Men man kan lära sig av företagens ledarskapsmodeller, säger Anderssén-Löf.

En fungerande vision lever länge

Hon ser strategin som en kompassnål som anger riktning.

– För mig bygger strategin på visionen. Funkar visionen behöver man inte byta ut den. Men funkar den inte ska man byta ut den när strategin utvärderas. Men man ska heller inte byta vision med för korta intervaller, för ändrar du riktning ofta ger det samma effekt som en snurrande kompassnål. Det gäller att hitta en balans mellan tålamod och mod att förnya.

Lindström säger att man ska börja med attityderna och inte konkreta frågor när man arbetar fram visionen.

– Annars riskerar man att fastna i en diskussion om detaljer. Upplevelsen är det viktiga.

– Det är ett stort arbete att verbalisera visionen, men kanske ett större arbete att tillämpa och leva den, säger Anderssén-Löf.

SOMMARREA!

Tomas Sjödin, *Den som hittar sin plats tar ingen annans* 18,00, Amanda Audas-Kass, *Till den lilla människan intill* 15,00, Tommy Hellsten, *När allting faller på plats* 10,00, Sofia Torvalds, *Två kors och en fisk* 15,00, Björn Vikström, *Kärlekens mångfald* 15,00

Vi ses i Pieksämäki!

Fontana Media är med på Kyrkans Ungdoms sommarläger i Pieksämäki den 23–28.7.2019.

tfn 040 831 5897 • info@fontanamedia.fi
www.fontanamedia.fi

 Fontana Media

En natt under Bosnienkriget drevs Emina Arnautovic genom en svår frontlinje. Granaterna regnade ner runt henne och dottern hon bar i sin famn. – Då tänkte jag att om jag överlever måste jag göra något av mitt liv.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Emina Arnautovic växte upp i en bosnisk, muslimsk familj i det som då hette Jugoslavien. – I det forna Jugoslavien hade vi gemenskap, alla Abrahams barn. Jag var säkert lika ofta i en kyrka som jag var i en moské.

Hon blir irriterad när människor beskriver kriget i Jugoslavien som ett religionskrig. Det handlade inte om religion, det handlade om makt. När Emina Arnautovic var nio år dog Josip Broz Tito – och det visade sig att han var det klistret som höll ihop landet.

– Med facit på hand vet man att med det samhällsklimat som rådde – med all den historia och turbulens som fanns – så leder det till trubbel om det inte finns en stark ledare. Jag uppfattade inte Josip Broz som diktator, inte ens idag. Jag tyckte han gjorde det som behövdes för att få oss att må bra.

Kriget började inte med skott, utan med att man började göra skillnad på folk och folk. Under de drygt tio åren mellan Titos död fram till krigsutbrottet byggdes spänningen långsamt upp. Därför reagerar Emina Arnautovic så kraftigt på hatprat i dagens Finland.

– Man började dela upp folk enligt tro. Det började vara okej att säga saker som aldrig tidigare varit okej att säga. Och plötsligt kunde inte muslimer få jobb eller studieplats i serbkontrollerade områden.

En dag försvann grannen

Ett halvt år innan de första skotten avlossades eldade massmedierna på de fördomar olika grupper bar på.

– Man avhumaniserade folk systematiskt. Och det hade ändå funnits en gemenskap: Mina ortodoxa vänner hade firat Bajram (bosniska för Eid al-fitr) och själv vet jag inte hur många påskägg jag målat – jag tror jag vet mer om påsk än många finländare.

Den 24 maj 1992 attackerades hennes hemby. Tungt artilleri hade samlats runt staden ett tag, ändå trodde hon inte att kriget verkligen var där.

– Jag tänkte att så länge grannen, som var serb, fanns kvar, så länge var det lugnt. Men så en dag försvann hon.

Byn bombades i 48 timmar, och när hon klev ut ur en källare efter den bombningen visste hon att det inte längre fanns en väg tillbaka till det som varit. Familjen skildes åt, och hennes man hamnade i det beryktade fånglägret

Omarska. Själv var hon på flykt tillsammans med deras lilla dotter Azra. När hennes man räddades av internationella Röda Korset var han i dåligt skick, och evakuerades till Kroatien. Därifrån sändes han som kvotflykting till Finland.

– Närpes meddelade år 1992 att de tar tjugo kvotflyktingar. Finland tog 250. Det var en lottovinst att bli utvald, för många som hade det lika illa eller sämre blev inte valda. Jag kom till Finland den 16 december och då hade jag inte sett min man på sju månader.

Emina Arnautovic har fått pris av Kulturfonden för sina förmåga att uttrycka sig. Den förmågan krävdes under kriget, då hon pratade sig till Kroatien för att kunna följa sin man till Finland.

– Jag satt i en buss full med kroatiska soldater – vid det läget var också Bosnien och Kroatien i krig. När vi kom till gränsen sa polis mannen att jag inte fick passera.

Det var mitt i natten, det var vinter, stora flingor föll. I famnen hade hon sin dotter Azra, åtta–nio månader.

– Jag satt till honom att nu om någonsin ska du låta mig prata, för det är de mänskliga rättigheternas dag. Jag fick hela bussen att heja på mig.

Hennes knep: ordet ”ettusen” är olika ord på bosniska och kroatiska. Kroaterna ville införa ett eget språk, och då var det viktigt vilka ord man använde.

– Jag sa till polisen: ”Jag vet att du får se tusentals människor som vill gå igenom här varje dag.” Och jag uttalade ”tusen” som man gör på kroatiska. Då sa han: ”För den sakens skull låter jag dig passera.”

Guds blinkning

När Emina Arnautovic kom till Närpes ”släppte hon sina plastpåsar”. Det enda hon fortfarande har kvar ur de plastpåsarerna är en gul tröja som hennes mamma stickat. Den har hon tänkt rama in och hänga upp på väggen.

– Så byggde jag långsamt upp livet här. Det är lite som att springa ett maratonlopp. Du är ju inte en oskriven bok när du föds, du har släkt och kontakter. De ger dig en tyngd och trygghet och förankring. I min bok stod jättemycket: allt om mina drömmar, vad jag ville bli som stor, vad jag ville uppnå med min man. Och plötsligt var jag i ett nytt land och ett helt oskrivet blad.

Och om människor har fördomar – då skriver de vad de vill i den där boken.

– Det här tyckte jag var jättesvårt. Att jag måste bevisa mig gång på gång – och Gud förbjude att jag heller idag gör ett misstag.

Hon känner att hon som inflyttad synas i sömmarna mer noggrant än personer som är födda i Finland.

– Trots det har jag villkorslöst gett mig själv till det här samhället – därför gör det extra ont om jag känner att jag behandlas orättvist. Då kan jag fråga mig: Vad mer måste jag göra för att visa att jag duger? Att inte dra alla över samma kam är något jag själv försöker lära mig. Vi människor har så lätt för att generalisera.

Hon minns hur det var under kriget, då hon under en natt drevs trettio kilometer genom en svår frontlinje.

– Jag gick med Azra i famnen, och granaterna föll över oss. Jag trodde aldrig jag skulle överleva. Jag minns att jag satt där i den där arma skogen och tänkte: Om jag överlever det

OM ATT BYGGA ETT NYTT LIV

här måste det finnas en mening. Då måste jag göra något av mitt liv.

Att hon överlevde kändes som "Guds blinkning", och den bar med sig ett krav. Därför är hon samhällsaktiv idag.

– Jag ville ge tillbaka av allt det jag fått.

Ett ständigt byggande

Och vad handlar integration om? Det handlar om hur man bygger ett nytt liv.

– Det är ett ständigt, ständigt byggande – och ibland är jag så trött! Till exempel, när jag dör: var ska jag begravas? Tusen små saker som de flesta inte behöver tänka på.

I tio år efter kriget kämpade hon med svåra panikattacker. Det kändes som om hon inte fick kontroll över sitt liv, trots att allt var tryggt.

– Det är lätt att bygga hus, men svårare att bygga människor. Det är bara andra människor som kan bygga upp oss igen. Förtroende och medmänsklighet hjälpte mig att trivas i Finland.

»Du måste bli den du varit för att kunna bli den du är.»

Men integration kan inte handla om assimilering.

– Ju mer du försöker vara som någon annan bara för att passa in, desto mer ger du upp av dig själv. Tillslut vet du inte vem du är och passar ingenstans. Så du måste bli den du varit för att kunna bli den du är.

År 2004 åkte hon till Bosnien för första gången efter kriget. Hon hade svår ångest, hon var rädd att dö av ångesten när hon skulle återvända hem till Finland igen.

– Jag minns att jag sov hos min faster en natt. Klockan var två på natten, och jag hörde folk gå genom den sommarvarma natten och skratta, och jag hörde musik. Då började jag må bra. Jag kände att jag inte är ensam; det här är ett land som gått igenom ett inferno, och ändå spelar de musik och det finns människor som gläds och går genom varma sommarnätter. Det blev på något vis en vändpunkt.

Hon vet att det hon varit med om ger henne en viss trovärdighet. Hon använder det i sitt jobb ibland – för att ge andra lite perspektiv på hur bra vi har det i Finland idag. Men också för att vi ska förstå att vi alla är olika. Hennes muslimska kultur är kollektiv, och det är härligt att vara en del av ett kollektiv.

– Man ska inte förkasta den idén direkt. Det finns en viss trygghet och tillfredsställelse i att vara en i gruppen. Det är skönt, men det begränsar dig också. Det tampas många av oss med.

Hon tror att hon blivit den hon är tack vare livet i Finland, hon tror att livet här gett henne fler chanser än hon annars hade haft. Samtidigt tror hon att mycket av det hon är finns i henne, och hade funnits i henne oberoende av var hon hamnat.

– Mitt motto är: Stå still! I bergen gick vi en gång genom ett minfält. En soldat sa: om ni inte vet vart ni ska gå, stå still tills ni vet. Den tanken har hjälpt mig: Om du inte vet vad du ska göra, rusa inte omkring utan stå still, för Guds skull!

Så när hon är osäker på något sover hon på det en natt, och med följande morgon kommer en lösning.

Emina Arnautovic jobbar som Sfp:s kontaktchef i Österbotten. Hon pendlar till jobbet i Vasa från hemmet i Närpes.

FOTO: CAMILLA HYNINEN

JANETTE LAGERROOS

Vi är alla så mycket mera

EN SOMMARDAG är jag i det stora köpcentret. Jag köper en glass och sätter mig vid ett av caféborden. Jag sitter och tittar på människorna som går förbi. Där går medelåldersmannen i rutiga shorts och keps. Där går den gamla damen som stöder sig på köpvagnen, som om den var hennes rollator. Där går den unga mannen med blicken klistrad vid telefonen. Där går mamman med sin tonårsdotter. Dottern är klädd i utmanande kläder och hårt sminkad medan mamman ser så alldaglig ut som bara mammor till tonårsdöttrar kan. I en stadig ström vandrar människor av olika ålder, kön, form och fason förbi mitt bord där jag äter min glass.

Jag tänker att bakom varje människa döljer det sig en livshistoria jag inte har någon aning om. Det är så lätt att döma människor bara utgående från deras utseende. Det gör vi människor rätt ofta. Det finns stereotypa utseenden som vi förknippar med olika egenskaper. Glasögon förknippas med kunskap medan blont hår förknippas med dumhet. Fetma förknippas med lathet och mörk hy tror man ofta signalerar att personen är utlänning.

»Bakom varje människa döljer det sig en livshistoria jag inte har någon aning om.«

SÅ NÄR JAG SITTER där vid bordet med min glass tänker jag att om jag idag fick välja ett enda stycke ur Bibeln skulle jag nog välja Luk. 6:36-42 som börjar med orden "Var barmhärtiga, så som er fader är barmhärtig. Döm inte, så skall ni inte bli dömda. Förklara ingen skyldig, så skall ni inte dömas skyldiga. Frikänn, så skall ni bli frikända. Ge, så skall ni få."

Vi är alla så mycket mera än vad vi verkar vara vid första anblicken. Inte ens när vi känner någon riktigt bra vet vi allt om den andra, bara Gud vet allt om oss.

Janette Lagerroos är tf. kaplan i Houtskärs kapellförsamling. **Idag** önskar hon att alla ska få vara som de är utan att bli bedömda. **Hennes tips:** Minns alla de gånger du själv blivit felaktigt bedömd på grund av utseendet, innan du bedömer någon annan.

SÖNDAG 14.7.2019, Femte söndagen efter pingst

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. **Den här sidan** berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

handlar om att det inte är vår sak att döma människor omkring oss för det de gör. Vi har också syndat och har precis lika stort behov av förlåtelse. Temat för söndagen är **Var barmhärtiga**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jona 3:1-5, 10, 4:1-11
eller Sak. 8:16-17

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 14:7-12

EVANGELIUM

Luk. 6:36-42

"Hur kan du säga till din broder: Låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du inte ser bjälken i ditt eget?"

Läs mera i
Luk. 6:36-42.

Psalmförslag

504, 407, 553, 885

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Herre, skänk oss barmhärtighet och vishet att behandla vår nästa som oss själva utan urskillnad.

Bönen är skriven av Janette Lagerroos.
Följ Kyrkpressens bönetwitter på
sökordet #bönetwitter

SÖNDAG 21.7.2019, Apostladagen

Söndagen nästa vecka

har sitt namn efter de tolv som var Jesus närmaste följare. De hade fått en kallelse att delta i Guds arbete på jorden. Temat är **I Herrens tjänst**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

1 Mos.12: 1-4

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 1:1-7
eller 1 Tim. 1:12-17

EVANGELIUM

Luk. 5:1-11

"Jesus sade till Simon: "Var inte rädd. Från denna stund skall du fånga människor." Då rodde de i land, lämnade allt och följde honom."

Läs mera i
Luk. 5:1-11.

Psalmförslag

439, 801, 897, 170

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Skicka era kyrkliga annonser till: annons@kyrkpressen.fi

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Ta det lugnt – ta en kaffe!

Förhoppningsvis bjuder sommaren också på sköna dagar utan brådska, och tid att varva ner.

Plock ur församlingarnas kalendrar:

Sommargudstjänst i Björkholms kapell:
söndag 21.7 kl. 13. Kaffe och picknick.

Sommarcafé i Aurelia, Åbo: onsdag 17.7 och 24.7 kl. 13-15.

Musikcafé på Rönngården, Jomala: fredag 19.7 kl. 14.

Sommarcafé S:t Görans, Mariehamn:
öppet vardagar kl. 11.00-16.00. Allsång till kaffet fredag 12.7 och 19.7 kl. 14.

Sommarcafé vid Holm bönehus, Larsmo:
torsdag 18.7 och 25.7 kl. 13-15.

Drängstugans väffelfest, Purmo: torsdag 18.7 kl. 17-20.

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:

Sö 14.7 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Harry S. Backström, Markus Ollila.
Ti 16.7 kl. 20: Aftonandakt på Bläsnäsudden i Pargas, Backström.

On 17.7 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Backström, Ollila.

Sö 21.7 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Harry S. Backström, Joakim Oldmark, Markus Ollila.

– **kl. 13:** Sommargudstjänst i Björkholms kapell, Backström, Ollila. Buss-transport från Pargas församlingshem kl. 11.30, m/s Viken från Granvik kl. 12. Kaffe och picknick på Björkholm efter gudstjänsten.

On 24.7 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Backström, Ollila.

Nagu kapellförsamling:

Lö 20.7 kl. 18: Sjung med oss i Matt-

näs bönehus, Ami Taulio. Servering.
Sö 21.7 kl. 11: Högmässa i Nagu kyrka, Janette Lagerroos, Josefin Sundström.

Korpo kapellförsamling:

Sö 14.7 kl. 11: Sommargudstjänst i Jurmo kapell i samarbete med Jurmo litteraturdagar, Esa Killström, Mikael Granlund. Predikan av biskop Björn Vikström.

VÄSTÅBOLAND – KORPO

Sommargudstjänst

Söndag 14.7 klockan 11: Tvåspråkig sommargudstjänst i Jurmo kapell i samarbete med Jurmo litteraturdagar, **Esa Killström, Mikael Granlund.** Predikan av biskop **Björn Vikström.**

– **kl. 18:** Sommargudstjänst i St Mikaelskapellet i Korpo kyrka, Killström, Granlund.

Sö 21.7 kl. 15: Gudstjänst i Norrskata kyrka, Esa Killström, Ami Taulio.

Houtskär kapellförsamling:

Sö 14.7 kl. 11: Högmässa i Houtskär kyrka, Clas Abrahamsson, Ulla-Majja Söderlund.

Sö 21.7 kl. 19: Kvälls kyrka i Houtskär kyrka, Janette Lagerroos, Ulla-Majja Söderlund.

Iniö kapellförsamling:

Sö 21.7 kl. 13.30: Gudstjänst med nattvard i Iniö Aftonro, Janette Lagerroos.

ÅBO

sö 14.7 kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Wikstedt, Lempa

ti 16.7 kl 18: Tyst meditation, Aurelia

ons 17.7:

– **kl 13-15:** Sommarcafé, Aurelia. Öppet för alla

– **kl 15-18:** Sommarhålan, Aurelia

to 18.7 kl 17: Sommarkör för alla, Aurelia

sö 21.7 kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Wikstedt, Lempa

ti 23.7 kl 18: Tyst meditation, Aurelia

ons 24.7:

– **kl 13-15:** Sommarcafé, Aurelia. Öppet för alla.

– **kl 15-18:** Sommarhålan, Aurelia

to 25.7 kl 17: Sommarkör för alla, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

Sö 14.7 kl. 13: Friluftsgudstjänst på Hammargården, Markus Kallatsa, Carl Micael Dan

On 17.7 kl. 19: I sommarkväll –konsert i kyrkan. Carl Micael Dan sjunger och spelar.

Sö 21.7 kl. 12: Friluftsgudstjänst i minneslund, Mårten Andersson, Carl Micael Dan

JOMALA

Sö 14.7 kl. 11.00: Högmässa S L Enqvist, F Erlandsson, J Boholm-Saari-nen

Fr 19.7 kl. 14.00: Musikcafé på Rönn-gården F Erlandsson

Sö 21.7 kl. 11.00: Högmässa S L Enqvist, F Erlandsson, J Boholm-Saari-nen

Sö 21.7 kl. 17.00: Musik i sommarkvällen A G Sundström

MARIEHAMN

FR 12.07 kl. 14.00: Allsång till kaffet i S:t Görans café

SÖ 14.07 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans kyrka.

TO 18.07 kl. 20.00: Konsert i S:t Görans kyrka, Emilia Eriksson – klarinett, Victor Förström – piano.

FR 19.07 kl. 14.00: Allsång till kaffet i S:t Görans café.

SÖ 21.07 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans kyrka.

SÖ 21.07 kl. 16.00: Konsert i S:t Görans kyrka, Johanna Grüssner – sång, Mathias Algotsson – piano, Karl Olander-sson – trumpet.

Sommarcafé S:t Görans: har öppet vardagar kl. 11.00–16.00.

Vägkyrka S:t Görans: har öppet må–fr kl. 10.00–18.00. Lö kl. 10.00–15.00.

Kyrktaxi till gudstjänst: tfn 19500.

SUND-VÅRDÖ

Söndag 14.7 kl. 14.00: Friluftsgudstjänst på Seffers hembygdsgård, Vårdö. Outi Laukkanen, John-Adam Sjölund. Kyrkkaffe.

Söndag 21.7 kl. 14.00: Friluftsgudstjänst på Guttorp gård, Sund. Outi Laukkanen, John-Adam Sjölund. Kyrkkaffe.

NÄRPES

Utforska kyrkogårdarna

Tisdag 16.7 klockan 18: ”Kyrkan, monument och intressanta gravstenar”, kyrkogårdsvandring i Övermark.

Tisdag 23.7 klockan 18: Kyrkogårdsvandring på gamla kyrkogården i Pörtom, vandringen börjar vid församlingshemmet. Deltagaravgift 5 euro, kaffeservering ingår. Arr: Närpes Guideklubb r.f.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Sö 14.7 kl 18.00: Kvällsgudstjänst Cay-Håkan Englund. Kjell Lolax.

Sö 21.7 Högmässa kl 11.00: Mats Björklund, Kjell Lolax.

On 24.7 Sommarsamling på Strandhyddan kl 19.00: Bengt Broo om aposteln Paulus. Heidi Blomqvist, Hanna Hofman, Kjell Lolax. Kollekt SLEF:s mis-sionsarbete.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi

Sön 14.7 kl. 12: Gudstjänst i Ulrika Eleonora. Engström, Martikainen.

Sön 14.7 kl. 15: Högmässa i Sby kyrka. Engström, Martikainen. Efteråt kaffe för 50-årskonfirmander på Jonnsborg.

Lör 20.7 kl. 19: Musikgudstjänst i Sby kyrka. Musik och sång, diktläsning och andakt i sommarkvällen. Lindskog & Lindgren, Engström.

Sön 21.7 kl. 10: Gudstjänst i Lfds kyrka. Engström, Martikainen.

Sön 21.7 kl. 13: Carlsro gudstjänst. Lars Nisula, Martikainen, Tjock spelman-slag. Kyrkkaffe.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes

To 11.7 kl 18: ”De finaste sommarsånger-erna” på Oasen Vargholmen, Audas-Willman, Rosengård, diakonerna. Kaffeservering o lotteri.

Sö 14.7 kl 12: Gudstjänst Audas-Willman, Tikkala.

Sö 14.7 kl 19: Konsert i kyrkan med Marianne Maans o Sofia Lindroos.

Må 15.7 kl 18: Konsert i kyrkan med Flaugissimo Duo: Johan Löfving teorb, gitarr, Yu Wei Hu flöjt. Andrea Eklund sopran.

Sö 21.7 kl 18: Kvällsmässa på Frank Mangs Center.

Övermark

Sö 14.7 kl 11: Friluftsgudstjänst vid hembygdsmuséet, Jakobsson, Rosengård. Efter gudstjänst servering fr. kl. 12, hembygds- och emigrantfest kl. 13 med program o festföredrag av Christ-er Nylund.

Ti 16.7 kl 18: Kyrkogårdsvandring ”Kyrkan, monument och intressanta

ESSE

Sommarmöte i Punsar bönehus

Mötena inleds fredag 12.7 klockan 16 och avslutas söndag kväll 14.7 med ett avslutnings-möte klockan 18.

Lö 13.7 kl. 17.30: Nattvards-mässa i tältet vid Punsar bönehus, Granlund, Malinen.

Sö 14.7 kl. 10: Gudstjänst i tältet, Granlund, Svenfelt, Ravall, församlingskören, barnkören. Textläsare Madelen Ahlvik. Gudstjänsten bandas för Yle Vega.

– **Kl. 10:** Suomenkielinen juma-lanpalvelus kirkossa, Malinen, Luukkala.

gravstenar”. Deltagaravgift 5 euro, kaffeservering ingår. Arr: Närpes Guideklubb r.f.

Sö 21.7 kl 10: Högmässa Audas-Willman, Wikstedt.

Pörtom

Sö 14.7 kl 10: Högmässa Sundqvist, Tikkala.

Sö 21.7 kl 14: Samling på kyrktorpet, Sundqvist o Varblagruppen. Servering, lotteri, program.

Ti 23.7 kl 18: Kyrkogårdsvandring på gamla kyrkogården, vandringen börjar vid förs.hemmet. Deltagaravgift 5 euro, kaffeservering ingår. Arr: Närpes Guideklubb r.f.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Sö 14.7 kl. 14: Högmässa, Englund, Erica Nygård. 50-års konfirmanderna är särskilt inbjudna.

Sö 21.7 kl. 14: Högmässa, Björklund, Erica Nygård.

KORSHOLM

Högmässa: sö 14.7. kl 11 i kyrkan och kl 13 i Smedsby församlingsgård, Berndt Berg och Ann-Christine Nordqvist-Källström.

Högmässa: sö 21.7. kl 11 i kyrkan, Berndt Berg och Susanne Westerlund.

KVEVLAX

Gudstjänst: sö 14.7 kl 10, Fredrik Kass, Yngve Lithén.

Mathjälp: ti 16.7 kl 10 i drängstugan.

Kvällsmässa: sö 21.7 kl 18, Ruth Vesterlund, Rodney Andrén.

Mathjälp: ti 23.7 kl 10 i drängstugan.

Samling på prästgårdshagen: on 24.7 kl 13. Allsång till dragspelsmusik med Yngve Lithén. Ruth Vesterlund och Nina Andrén. Vid opassligt väder är vi inne.

MALAX

Sö 14.7 kl. 10: Hembygdsgudstjänst vid Brinkens Hembygdsmuseum. Jonathan Bonn dragspel. Kyrkkaffe. Norrback, Loviisa Tuomisto.

ON 17.7 kl. 19: Kyrkokonsert med Loviisa Tuomisto. Fritt inträde.

Sö 21.7 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Kyrkkaffe. Norrback, Loviisa Tuomisto.

FRE 26.7 kl. 18: Konsert i kyrkan. Arr. Korsholms musikfestspel. Inträde: 20/15 euro.

PETALAX

Sö 14.7 kl. 11: Gudstjänst, Englund, Erica Nygård.

Sö 21.7 kl. 11: Högmässa, Björklund, Erica Nygård.

REPLIT

Gudstjänst: Sö 14.07 kl. 10 i Replot. Brunell, Philip Hällund.

Högmässa: Sö 21.07 kl. 12.30 i Björkö. Ruth Vesterlund, Heidi Lång.

Friluftsgudstjänst: Sö 21.07 kl. 14 vid Mälars hos Ann o Tom Mattsén, Kuggvägen 32. Jouni Sinisalo, Heidi Lång, Gerby kvartetten, sång, servering. Vid regn i FH.

SOLF

Mathjälp ikväll: to 11.7 kl 17.30–18.00 på Stundarsvägen 1 (ingång från gårds-sidan).

Gudstjänst: sö 14.7 kl 10. Ruth Vesterlund, Heidi Lång

Mathjälp: to 18.7 kl 17.30–18.00.

Högmässa: sö 21.7 kl 10. Göran Särs och Heidi Lång.

Musikfestspelens konsert: 26.7 kl 21 i Solf kyrka, Freue Dich! Biljetter kan köpas på bl.a. www.netticket.fi och Studioticket i Rewell Center.

Lovisas missionsstuga: har öppet varje lördag kl 11–14.00 Välkomna på loppis! (Västersolfvägen 12, bakom församlingshemmet!)

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Sommarmöte i Punsar bönehus 12-14.7: Mötena inleds fredag kl. 16 och avslutas söndag kväll med ett avslutningsmöte kl. 18.

Lö 13.7 kl. 17.30: Nattvardsmässa i tältet vid Punsar bönehus, Granlund, Malinen.

Sö 14.7 kl. 10: Gudstjänst i tältet, Granlund, Svenfelt, Ravall, församling-skören, barnkören. Textläsare Madelen Ahlvik. Gudstjänsten bandas för Yle Vega.

– **Kl. 10:** Suomenkielinen jumalanpal-velus kirkossa, Malinen, Luukkala.

Fre 19.7 kl. 15: Andakt vid Essehem-met, Ahlvik.

Sö 21.7 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Ahlvik, Nyholm, textläsare Riitta Sandbacka, kyrkvärdar Ytteresse övre.

– **Kl. 14:** Sammankomst i Punsar bö-nehus.

Öppen lekpark vid församlingshem-met: torsdagar kl. 9.30–11.30 under

sommaren. Dörren till Fyren är öppen så att man kan använda wc och skötrum.
Anmälningar till skriftskolan 2019–2020: (2005 födda) tas emot på www.esseforsamling.fi.

JAKOBSTAD

FR 12.7 kl. 19.00: In da house i Församlingscentrets ungd.utr., Jonathan Eklund.

SÖ 14.7 kl. 13.00: Konfirmationsmäs-sa, skriftskola 3, i Pedersöre kyrka, Jakob Edman, Krokfors, Wester, Nylund-Wentus. OBS! Tiden och platsen. Ingen gudstjänst kl. 12 i Jakobstads kyrka.

SÖ 14.7 kl. 14.00: Sommargudstjänst på Mässkärr, Björk, Nicklas Storbjörk. Turbåt avgår från Gamla hamn kl.12, retur från Mässkärr kl. 16. Förför av biljetter via Netticket.fi eller direkt vid hamnen.

TI 16.7 kl. 11–13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.

TI 16.7 kl. 13.00: "Kvar i stan" i Församlingscentret. Fokus på Turkiet, Jan-Erik Sandström.

FR 19.7 kl. 19.00: In da house i Församlingscentrets ungd.utr., Josefine Nordström.

SÖ 21.7. kl. 10.00: Gudstjänst på Nanaq, Smeds, Björk, Wester. Buss från kyrkan kl. 9.15 och återfärd efter gudstjänstens slut ca. kl. 12.00. OBS! Ingen gudstjänst i Jakobstads kyrka.

SÖ 21.7 kl. 15.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus.

MÅ 22.7 kl. 9.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i Ebeneser.

MÅ 22.7 kl. 19.00: VOFF-gudstjänst vid Församlingscentret, södra sidan. En friluftsgudstjänst för hundar och deras ägare, Åstrand, Catharina Englund, Cecilia Åminne, m.fl. Hundägarnas ord om "Jag och min vän". Servering för alla deltagare. OBS! Gudstjänsten hålls utomhus oberoende av väder.

TI 23.7 kl. 9.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i Saalem.

TI 23.7 kl. 11–13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.

TI 23.7 kl. 13.00: "Kvar i stan" i Församlingscentret. Psalmer och allsång med Janne Nyholm. "På väg till Borgå...", Åstrand.

TI 23.7 kl. 20.00: Parkgospel med Jacob Gospel i Skolparken.

TI 23.7 kl. 21.30: Kvällsmässa i Jakobstads kyrka, Smeds, Lavi Öst.

ON 24.7 kl. 9.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i Jakobstads kyrka.

ON 24.7 kl. 19.00: Sommargudstjänst

vid Runebergs stuga, Turpeinen, Borgmästars. Sång av damtrio.

TO 25.7 kl. 9.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i Jakobstads Kristna Center.

TO 25.7 kl. 19.00: Spelmansgudstjänst vid Rosenlunds prästgård, Åstrand, Pedersöre spelmanslag, Sångens Vänner, dir. Bill Ravall. Bandas för YLE. I händelse av regn hålls gudstjänsten i Pedersöre kyrka.

TI 13.8 kl. 10.00: Utfärdsdag för seniorer till Pörkenäs lägergård. Start kl. 10.00 från Församlingscentret. Nattvardsmässa, Turpeinen, Borgmästars. Marianne Sandström berättar om Tehuset tillsammans med invandrare. Tillbaka vid Församlingscentret ca. kl. 15.00. Pris: 20 € (mat, kaffe, buss). Anmälan senast 6.8 till församlingsskansliet tfn 0403 100 410.

KRONOBY

Ungdomssamling: Fr 12.7 kl 19.30 vid Sommarhemmet

Gudstjänst: Sö 14.7 kl 10.00 i kyrkan. Sommarteolog Toni Heikkilä, kantor Sven-Olof Ray.

Hospitalspredikan: On 17.7 kl 19.00, bi-skop em Erik Vikström.

Samling vid Änäs sommarstuga i Lepp-lax: Lö 20.7 kl 16.00. Gemensam start från förs.h. Arr KU

Ungdomssamling: Lö 20.7 kl 19.30 vid Sommarh.

Mässa: Sö 21.7 kl 10.00 i kyrkan. Prosten Markus Ventin, kantor Julia Hansson.

LARSMO

Sö 14.7 kl. 10 Högmässa: Lassila, Forsman, sång Lars-Victor Öst, kyrkkaffe. Kyrkvård: Vikarholmen.

To 18.7 kl. 13–15 Sommarcafé: vid Holm bönehus. Varmt välkomna på kaffe och våfflor!

– kl. 14 Nattvard vid Sandlunden: Lassila, Wiklund

Sö 21.7 kl. 10 Högmässa: Carl-Erik Sahlberg, Sjöblom, Wiklund, sång Nils och Eivor Johansson. Kyrkvård: Storströmmen I.

To 25.7 kl. 13–15 Sommarcafé: vid Holm bönehus. Varmt välkomna på kaffe och våfflor!

NEDERVETIL

SÖ 14.7 kl. 12: Finsk gudstjänst. Kavilo, Smedjebacka.

SÖ 21.7 kl. 14: Friluftsgudstjänst hos Carola Salo-Back och Lars Back. Julia Hansson kantor.

FR 26.7 kl. 13: Andakt i pensionärs-hemmet, Kavilo.

Kyrkoherden har semester: 14.7–6.8. Vikarie Ville Kavilo under tiden 14.7–4.8

Pastorskansliet stängt: 15–26.7. Vid brådskande ärenden kan Ville Kavilo kontaktas, tel. 040 8686920.

NYKARLEBY

CENTRUM

Sö 14.7 kl 10 Högmässa: kyrkan, Anderssén-Löf, Hellman

To 18.7 kl 18 Språkcafé: i fh, Borgmästars

Fr 19.7 kl 9 Bön: i kyrkan

Sö 21.7 kl 10 Gudstjänst: kyrkan, Anderssén-Löf, Ringwall

MUNSALA

To 11.7 kl Allsångskväll: i Kantlax byagård, Sundstén

Sö 14.7 kl 18 Musik i sommarkvällen: i kyrkan; Sundstén, Hellman

Sö 21.7 kl. 12 Högmässa: i Munsala kyrka; Östman, Hellman

JEPPÖ

Sö 14.7 kl 10 Högmässa: kyrkan, Sundstén, Lönnqvist.

Lö 20.7 kl 19.30 Sommarfest: bönehuset, tema "Var barmhärtiga", Samuel Erikson, Majen Norrholm, Birgitta Sarelin, strängbandet.

Sö 21.7 kl 10 Gudstjänst: kyrkan, Östman, Peter Lassus, Hellman

Su 30.7 klo 17 Sunnuntaipiknik: srkko-din takapihall, Östman, Källdman

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi

To 11.7 kl 19: Toner i ljus och gestalt, gregorianik möter folkmusik, kyrkan, Sofia Lindroos och Marianne Maans, violiner och sång, inget inträde – kollekt

Fr 12.7 kl 14: Andakt i Pedersheim, Österbacka, Pandey

Fr 12.7 kl 20: Ungdomskväll i Hällsand sommarhem, Dennis Svenfelt

Sö 14.7: Ingen gudstjänst kl 10 i kyrkan, istället Byagudstjänst i Lövö bönehus kl 11, Lövvägen 85, Erikson, Pandey

Sö 14.7 kl 13: Konfirmationsmässa i kyrkan, Jakobstads svenska församling

Sö 14.7 kl 20: Musik i sommarkvällen i kyrkan, Marja-Kaisa Korkala medeltida sång, Sanna Polso orgel, andakt Österbacka

Fr 19.7 kl 14: Andakt i Pedersheim, Esse församling

Fr 19.7 kl 20: Ungdomskväll i Hällsand sommarhem, Dennis Svenfelt

Sö 21.7 kl 10: Högmässa med nattvard i kyrkan, lit. Österbacka, pred. Dennis Svenfelt, Pandey, textläsare Torbjörn Anderssén, dörrvärdar Lövö

Sö 21.7 kl 15: Sammankomst i Fly-nängens bönehus, Staffan Snellman, tolkning

Sö 21.7 kl 20: Musik sommarkvällen i kyrkan, Nicola Cittadin, orgelkonsert (Schweiz), andakt Erikson

Må 22.7 kl 10–19: Missionsstugan långöppet

To 25.7 kl 17.30: Andakt i Pedersheim, Källby fridsförening

To 25. 7 kl 21: Vägörenhetskonsert för bibelmission i kyrkan, Kristoffer Streng, Sonja Biskop, Håkan Streng, kören Church Hill Boys, musikanter från Gideoniterna, andakt Häggblom, kollekt till gideoniterna

PURMO

Sö 14.7 kl. 18: Gudstjänst i Lostugan, Granlund, Granvik. Kyrkkaffe.

On 17.7 kl. 19: Infokväll om skriftskol-läget, i kyrkhemmet.

To 18.7 kl. 17–20: Drängstugans väffelfest. Lotteri – alla vinner. 5 €:s påse.

Lö 20.7 kl. 19: Möte i Emaus bönehus, Bengt Forsblom.

Sö 21.7 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson.

– Kl. 12: Gudstjänst i Ävist bykyrka, Portin, Johansson.

Tältcaféet har paus: i juli, öppnar igen i augusti.

TERJÄRV

SÖ 14.7 kl 10: Gudstjänst, khden, Leni Granholm.

SÖ 21.7 kl 10: Högmässa, khden, Stefan Lönnqvist.

SÖ 28.7:

– kl 12: Gudstjänst, Toni Heikkilä, Leni Granholm.

– kl 19: Bach-konsert i kyrkan, Stefan Lönnqvist, orgel; Marko Kupari, orgel; Anna Maria Böckerman, sång; Jenni Kupari-Soidinmäki, piano, Ahlsved-Nygård släktkör.

JAKOBSTAD

Friluftsgudstjänst för fyrbenta vänner

Måndag 22.7 kl. 19.00:

VOFF-gudstjänst vid Församlingscentret, södra sidan. En friluftsgudstjänst för hundar och deras ägare, **Bo-Göran Åstrand, Catharina Englund, Cecilia Åminne**, m.fl. Hundägarnas ord om "Jag och min vän". Servering för alla deltagare. OBS! Gudstjänsten hålls utomhus oberoende av väder.

På jakt efter 99 förlorade får

Teemu Laajasalo leder ett brokigt stift där församlingarna trots sina skillnader ställer samma fråga: Hur kan vi tala om evangeliet så att det blir relevant för människor i dag?

TEXT OCH FOTO: ERIKA RÖNNGÅRD

Uppåt och utåt är två riktningar som Teemu Laajasalo, biskop i Helsingfors stift, ofta återkommer till när han talar om vart det 60-åriga stiftet är på väg.

– Det är vår uppgift att se uppåt mot Kristus, men också uppåt i den meningen att kyrkan ska växa och bli större.

Riktningen utåt handlar om hur kyrkan ska växa: genom att öppna upp brett mot världen utanför kyrkans väggar.

– Det innebär att vi ska vara intresserade av den här världens människor och inte bara av den inre kretsen. Vi ska intressera oss också för de människor som inte är intresserade av oss och utsätta oss för olika typer av människor.

Laajasalo drar paralleller till liknelsen om det förlorade fåret som fåraherden gav sig ut för att leta efter.

– En procent av våra medlemmar går i gudstjänsten. Det betyder att vi borde ge oss ut för att hitta 99 får, men det betyder också att vi måste klara av mångfalden.

Att föra samman människor som tänker på olika sätt har varit viktigt för honom längre än han har varit biskop.

– Kyrkan är till för att människor med olika åsikt ska kunna mötas och respektera varandra, att vi som ett samhälle ska kunna stå ut med varandra.

– Vi ska inte vara en inre krets. Det är oetiskt och ekonomiskt skadligt – men framför allt går det emot evangeliet. Kyrkan behöver människor. Det är människorna som är Kristi kropp och om någon av dem saknas betyder det att en kroppsdel saknas.

Vem har nytta av telefontiden?

Som biskop får Laajasalo gå in på djupet i stora frågor om kyrkans existens och ledarskap.

– Hur vill vi att våra församlingar leds? Och hur kommer vi ihåg att vårt främsta uppdrag är att berätta om himlen, att vi trots alla våra resurser och vår position i samhället inte bara är en organisation eller en myndighet

Kyrkan ska inte vara en inre krets utan behöver alla typer av människor, enligt Teemu Laajasalo.

bland andra? Det här är verkligt stora frågor om man stannar upp inför dem på allvar och inte bara erkänner dem som goda principer.

Sedan han tillträdde som biskop för ett och ett halvt år sedan har han rest runt till församlingarna. Helsingfors stift är ett brokigt stift med både enorma och små församlingar som kan ha helt olika utgångspunkter. I Helsingfors skiljer församlingstillhörigheten med upp till 25 procentenheter mellan vissa stadsdelar.

– En insikt jag har fått under mina besök i församlingarna är att de trots de stora skillnaderna ställer samma grundläggande frågor: Hur kan vår verksamhet växa och hur kan vi tala om evangeliet så att det känns relevant för dagens människor?

Laajasalo säger att kyrkan och församlingarna behöver fundera på hur de kan följa Kristus genom att tjäna människorna. Hur hittar man dem

som lever i marginalen och hur ger man en röst åt dem som inte hörs. En av de saker han lyfter fram är att den som är allra mest utsatt ska kunna komma i kontakt med en församlingsanställd utan att behöva boka tid.

– Vi kan till exempel fråga oss om telefontiden finns till för oss som arbetar i kyrkan eller för den som behöver dem. Och om vi har fått höra att det finns många ensamma gamla människor på vårt område, nöjer vi oss då med att ingen av dem hört av sig till oss och bett om besök, eller finns det andra sätt för oss att nå ut till dem?

Döden är inte en punkt

Att möta människor ser han som en av biskopens viktigaste uppgifter. Att träffa många människor för att lyssna till dem, förstå vilka liv de lever – men också för att få lyfta fram kyrkan och Kristus.

– Människors olika livssituationer är tankeväckande. Men de verkligt stora frågorna är de samma oavsett hur ens liv ser ut i övrigt. Om man har förlorat eller håller på att förlora det käraste man har är sorgen likadan oavsett hur man bor eller hur man är klädd när man gråter.

Laajasalo säger att han möter frågor om döden och om den verkligen är slutet i många olika typer av samtal.

– Här är kyrkans väsentliga uppdrag att berätta att döden inte är en punkt, utan ett kommatecken – efter den kommer något annat.

I sommar riktar han en önskan till landets kyrkoherdar: öppna kyrkans dörrar, alldeles konkret.

– Det är så fint att köra förbi och märka att dörren står öppen, för den är nästan alltid stängd.

Läs hela intervjun med biskop Teemu Laajasalo på www.kyrkpressen.fi

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fredag 12.7 Kjell Frisk, Hammarland

Måndag 15.7 Sofia Torvalds, Esbo

Tisdag 16.7 Hedvig Långbacka, Helsingfors

Onsdag 17.7 Kaikka Växby, Vanda

Torsdag 18.7 Erika Boije, Uppsala (R)

Fredag 19.7 Kjell Frisk, Hammarland

Måndag 22.7 Sofia Torvalds, Esbo

Tisdag 23.7 Ingemar Johansson, Mariehamn

Onsdag 24.7 Kaikka Växby, Vanda

Torsdag 25.7 Mikael Kallman, Jakobstad.

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 14.7 Gudstjänst från Laestadianernas fridsförening – års förbunds sommarmöte i Esse. Predikant: Per Svenfelt. Liturg: Kaj Granlund. Kantor: Sune Sundelin.

Söndag 21.7 Ekumenisk gudstjänst från Franciskusfesten på Kökar. Predikant: Björn Vikström. Liturg: Peter Karlsson. Kantor: Philip Hällund. Kör: Kökar Röster.

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 12.7 Bevarade ord. Monica Heikel-Nyberg läser texter av Margareta Melin (R)

Lördag 13.7 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 14.7 Var barmhärtiga. Textläsare: Sara Åström och Jonte Wingren.

Måndag 15.7 Anette Nyman, Purmo (R)

Tisdag 16.7 Marina Motaleff, Helsingfors

Onsdag 17.7 Pia Kummel-Myrskog, Helsingfors

Torsdag 18.7 Tommy Nyman, Purmo

Fredag 19.7 Bevarade ord. Monica Heikel-Nyberg läser texter av Margareta Melin (R)

Lördag 20.7 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 21.7 I Herrens tjänst. Textläsare: Sofia Liljeström och Olli Liljeström.

Måndag 22.7 Anette Nyman, Purmo (R)

Tisdag 23.7 Marina Motaleff, Helsingfors

Onsdag 24.7 Anna Maria Böckerman, Helsingfors

Torsdag 25.7 Tommy Nyman, Purmo.

Mod, kraft, kärlek

Utdrag ur griftetalet vid Bror Borgars jordfästning i Uppståndelsekapellet, Åbo, 28.6.2019.

Bror Borgar var chefredaktör för Församlingsbladet och var med om att starta dess efterträdare – Kyrkpressen. FOTO: ARKIV

VID SIN DÖD VAR BROR

inte endast den äldsta prästen i vår kyrka. Han var också en av de sista i en hel prästgeneration, som har satt speciellt djupa spår i vår kyrkas nyare historia. Det är en generation som har upplevt de två senaste krigen ute i fält och som efter krigen harsatt i gången genomgripande förnyelse av vår kyrka och dess verksamhet.

Ute vid fronten hade dessa präster stått sida vid sida med män av folket och med dem delat krigets hårda verklighet, bistått sårade, tröstat döende, tagit hand om stupade och skrivit deltagande brev till de anhöriga.

Under de två krigen hade dessa präster kommit folket så nära som det bara är möjligt. När krigen äntligen var över frågade man sig tillsammans med ansvarskännande lekmän om detta inte ska vara möjligt också i fredstid. Och man stannade inte vid att bara fråga. Man skred till verket och utvecklade en vittförgrenad verksamhet med nya former av diakoni, själavård och inremission: Familjerådgivning, sjukhussjälavård, närmanden till arbetslivet och arbetarrörelsen, nya former av arbete bland barn och ungdom, insatser inom radio, TV och tidningar samt församlingskampanjer med hembesök och stora möten.

Efterkrigsåren blev sålunda en tid med djärva tankar, stora inspirerande visioner om

en kyrka och ett församlingsliv nära folket och dess vardag, en tid av optimism, framtidsstro och handlingskraft.

Bror upplevde krigen både som officer och som snabbutbildad militärpräst. Han blev härvid en ypperlig representant för den anda som präglade livet och verksamheten inom vår kyrka under de följande decennierna. Detta blev han som inspirerande skolorungdomspräst, som en av pionjärerna för lägerskriftskolorna i vårt land, som folkhögskolerektor, som direktor för Församlingsförbundet och stiftsrådet i Borgå stift, som chefredaktör för Församlingsbladet och dess efterträdare Kyrkpressen, vilken han var med om att starta. På samma linjelåg hans många och långa insatser inom arbetet bland krigsveteranerna.

NU ÄR BROR borta och med honom största delen av hans generation. Då inställer sig osökt frågan: Vad är det värdefullaste i det arv som Bror och hans meningsfränder och arbetskamrater bland både präster och lekmän har efterlämnat till oss? Vilket är Brors testamente till oss idag?

När Carita ringde till mig några timmar efter att Bror hade somnat in började omedelbart ett bestämt bibelord ringa i mina öron, nämligen Paulus' ord till sin unga vän och medarbetare Timotheus: "Gud har inte gett oss mod-

löshetens ande utan kraftens, kärlekens och självbesinnings..." (1 Tim 2:7)

Detta är arvet, detta är testamentet till oss i en tid när vi ibland frestas att misströta beträffande den kristna trons och kyrkans framtid i vårt land. Arvet, testamentet, gäller alltså inte i första hand verksamhetsformer och strukturer. Det gäller innersidan av kyrkans liv och verksamhet: Anden, andan. Härvid är det inte i första hand fråga om att krampaktigt försöka hitta på något nytt och rafflande. Det gäller endast att tillitsfullt, avslappnat och lugnt upptäcka och uppliva något som vi redan äger, något som redan finns mitt ibland oss i våra församlingar. [...]

DUSKALLBLÅSA LIV! Det var en uppmaning som Bror tog med stort allvar och stor entusiasm. Han ville blåsa liv i den kristna gymnasiströrelsen i Svenskfinlands skolor, i lägerskriftskolorna, i de olika verksamhetsformerna inom Borgå stift, som Församlingsförbundet, stiftsrådet och stiftets tidning skulle tjäna.

JOHN VIKSTRÖM, biskop emeritus

BEGRAVNINGSBYRÅ HAUTAUSTOIMISTO
WERTHMANN

Fullständig begravningservice sedan 1912

KARIS

Köpmansg. 18, 044 509 1817

EKENÄS

Gustav Wasas g. 14, 044 509 1818

HANGÖ

Bulevarden 9, 044 509 1819

INGÅ, SJUNDEÅ

044 509 1817

DEJOUR 24 h 0400 473 391

Vad varje nära anhörig borde veta?

Fritt informationspaket samt kostnadskalkyl hos oss

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ

Esbo centrum | Esboplatzen 7

Tel (09) 7002 4828 | info@espoonhautaustoimisto.fi

www.espoonhautaust.fi

PEDERSÖRE TEATER 2019

**ALL VÅR MÖDA
OCH
ALLA VÅRA DRÖMMAR**

ETT SKÅDESPEL AV TOM WILHELMS
REGI AV ANDERS HASSEL

Följande föreställningar:

IKVÄLL 11.7 kl. 19

sö 14.7 (14)

ons 17.7 (19), fre 19.7 (19), sö 21.7 (19)

Spelas på Åliden, Purmo

Bokning: www.pedersoreteater.fi

Tfn: 050 413 1740 (må-fre, sö kl. 12-13, 16-17)

Kyrka i snålblåst vänder andra kinden till

KULTUR

Genom historien har kyrkan varit med om att bygga upp en ordnad form för det mänskliga livet och en kultur som tar hand om välfärden. De nordiska länderna placerar sig i världstoppen i alla välfärdsundersökningar. I dag vill man aktivt stryka ut det lutherska avtrycket – på ohållbara grunder.

TEXT: **JANNE VILLA** FOTO: **JANI LAUKKANEN**
ÖVERSÄTTNING: **ROLF AF HÄLLSTRÖM**

Teemu Keskisarja, 47, är docent i Finlands och Nordens historia vid Helsingfors universitet och en av de ledande populariserarna av vår historia.

– I Finland har kyrkan inte gjort sig skyldig till några grymheter. Religionen har inte dämt upp utvecklingen i vårt land. Tvärtom har den fungerat som en fors och en kraftkälla till förändringar.

Doktorn i filosofi fräschar upp vårt kollektiva minne med en lista över livsviktiga funktioner i det finländska samhället, där kyrkan varit pådrivare och initiativtagare. Folkbildningen. Hälsovården. Förvaltningen före 1860-talets kommunreform. För att inte tala om kärnuppdraget och dess andliga förpliktelser och att sköta själavården.

Bättre än sitt rykte

Finsk film besvärar av en kliché där prästen framställs som en framstegsbroms och konservativ perukstock.

– Prästen varden kille som i 1800-talets landsortsby var först med att lära ut potatisodling, prenumerera på tidningar, grunda folkskolor och brandkårer och organisera vaccinationer.

Prästerskapet var på sin tid en oerhört kulturmedveten grupp.

– Prästgården var ingen inskränkt miljö. Det andliga ståndets representanter hade mångsidiga intressen och var föregångare för det moderna.

– Ingen annan barndomsmiljö har fostrat fram så många stormän i olika discipliner som prästgårdarna, påpekar Keskisarja.

Röd absolution för 1918

Under inbördeskriget var prästerna i regel ”engagerat vita”.

– Prästerna hade i allmänhet inte bråttom för att ingripa vid avrättningsgroparna, fast de kanske hade kunnat rädda många oskyldiga. I tidningarna kunde man inte höra några predikningar om nåd när tusentals röda dog i svält och sjukdomar i fånglägren.

»Prästen var den kille som i 1800-talets landsortsby var först med att lära ut potatisodling, prenumerera på tidningar, grunda folkskolor och brandkårer och organisera vaccinationer.«

– För de röda var det en återställande erfarenhet som lade mycket till rätta och de gav prästerna absolution för året 1918. Prästerna hjälpte små människor i svårigheter både vid fronten och på hemmafronten.

Av frukten känner man religionen

Historikern har gjort en förvånande ideologisk iakttagelse inom sin bekantskapskrets.

– Många människors som stöder kvinnors och homosexuellas rättigheter, jämlikhet, demokrati och tryckfrihet förhåller sig ytterst positivt till sådana religioner som trampar alla de här värderingarna under fötterna.

– Samtidigt gnäller de på Finlands lutherska kyrka över vareviga sak, trots att de mänskliga rättigheterna i de lutherska länderna har skötts på världens bästa sätt.

Som Keskisarja ser det vittnar historien på intet sätt om att alla religioner är ens närmelsevis likvärda.

– Det är av samhällsfrukterna man känner trädets, och Finland är i mångt och mycket en luthersk frukt. Också ateister, folk av annan religion och invandrare får vara oändligt tacksamma över att det här är ett kristet land.

Kvasiintellektuellt skräp

Den lutherska avtryck som präglat vårt land har varit hållbart, men ingenting är evigt. Kristendomen tycks nu förlora mot mer totalitära ideologier som ateism och islam.

Ännu för några generationer sedan var de som kritiserade kyrkan – både unga arga och äldre upplysta – ofta modiga tänkare som hade rätt i sak.

Men i och med radikalismens seger försvann dess spets. Tankar som en gång var radikala har obemärkt förvandlats till konservatism.

– En religionskritisk hållning är i dag inte på något sätt radikal utan mainstream. Det borde riktiga unga män och kvinnor ta avstånd ifrån, formulerar Keskisarja sin utmaning.

Bakom den osakliga och förvridna kritiken ryms enligt Keskisarja också en hel del okunskap.

– Varken mannen på gatan eller en upplyst och högt utbildad typ vet ett dyft om kyrkohistoria. Inte heller orkar man bekanta sig med Bibeln för att inte tala om mer krävande teologi.

– Vi lever i en intellektuellt slapp, blek och idélös skräptid.

Kyrkan för enkel motståndare

Kyrkan måste återfå sin självkänsla. Det verkar som om lutheranerna tappat sin självrespekt alltsedan 1900-talet, förundrar sig Keskisarja.

– Kyrkan har blivit en alltför enkel motståndare. Den tar emot alla slag utan att försvara sig och tål helt obegripliga och orimliga beskyllningar.

– Allt det här trots att kyrkan i dag gör oändligt mycket mer gott än ont. Större delen av kyrkskatten går till allmännyttiga ändamål som

gynnar de icke-troende liksom hela samhället.

Som exempel nämner Keskisarja arbetet bland äldre och bland barn, liksom diakonin som inte slår på trumman för sig själv men gör massor av värdefullt arbete.

Det kristna missionsarbetet som ofta fått kritik ser historieforskaren som en utmärkt form av internationalisering.

– De finländska missionärernas arbete har gjort mer nytta än skada. Primitiva omskrivningsritualer från stenåldern och liknande kulturella särdrag har för all del gått förlorade.

– Genom att lära ut läskonsten har missionsarbetet förstört den årtusen gamla berättartraditionen när folk inte längre behöver sjunga ur minnet.

Äkta radikaler simmar motströms

Visst har det tidvis förekommit motbjudande lutherska påverkare och sekter, men påverkan från kristendomens och kyrkans huvudfåra har i stort, enligt Keskisarjas varit mycket positiv.

– Klart att religionen har sina offer. Men kanske vi också borde granska religionslöshetens offer.

– De mentala hälsoproblemen ökar trots att vi har fler läkare och psykiatriker än någonsin. Kan vi på det stora hela påstå att sekulariseringen har botat allt mentalt illamående?

Guðlösheten är en skoningslös ideologi. Själva begreppet nåd saknas. Teemu Keskisarja säger att han respekterar en kyrka som i den här frågan vill gå motströms.

Finland fick sin beställning

Inte ens religionsfriheten är något helt nytt här under Polstjärnan.

– Läroböckerna malar på om korstågen, men i verkligheten var det inte svärdet som vann Finland för kristendomen.

– Medeltidens finländare ville ha korset och fick det som de beställde. Det var de själva som lämnade sina offerlundar att murkna och bygga kyrkor i stället, påpekar historikern.

Bland dokumenten finns bara en enda löst sittande legend om de kristna missionärerna. Keskisarja antar att hedningarna mycket långt på egen hand kom fram till att den nya religionen fungerade bättre än de gamla.

Reformationen innebar en långt mer genomgripande förändring än någonsin kristendomens ankomst.

– Reformationen var en stor välsignelse för Finlands historia under annars usla århundraden. Det är förstås svårt att säga hur mycket genomsnittsmänniskans tro förändrades genom reformationen. Också under det ”renläriga” 1600-talet växte en vild vuxen flora av andlighet.

– Det fanns magiker som kunde trollformler och det fanns häxor. Det fanns frälsningsshoppare som för säkerhets skull trodde på både Kristus och på skogsgudarna. Men naturligtvis fanns också de för vilka Ordet var livets viktiga innehåll.

Teemu Keskisarja

Teemu Keskisarja är historiker och har skrivit om bland annat Mannerheim, finländska seriemördare, år 1918, vår skogsindustri och vinterkriget. Hans senaste bok handlar om Alexis Kivi. **Han är en** allmänt anlitad populärföreläsare i historiska ämnen och fungerar också som reseguide främst i ”gamla Finland” och Viborg. **Hans doktorsavhandling** behandlade tidelagsrättegångar i 1700-talets Finland.

Finland fick den tro man beställde, säger historikern Teemu Keskisarja. Kristendomen i sin lutherska version har varit en välsignelse för vårt land och det finns ingen orsak att skämmas över det.

Keskisarja är genuint förundrad över att hälften av folket inte genast lämnade kyrkan när det blev möjligt år 1923.

– Den dåtida antikyrliga socialismen hade inte utplånat vanliga rödas Gudstro fast de kunde avsky kyrkan och den lokala prästen.

Prästerna hade trots allt gjort så mycket gott i Finland under tidigare århundraden.

I vinter- och fortsättningskriget var prästerskapets ”insats storartad”:

JUNIKRYSSETS LÖSNING

SKICKA IN!

Namn & adress:

.....

.....

.....

[illegible]

Lägg ner harpan, David

Du får sova, kung David. Du får sova nu.

Du får lägga ner harpan och låta tankarna falla. Det finns inga fler ord att skriva, inga toner att sjunga.

Natten är ett otyg, jag vet det. Jag vet att du vill vanka, hetsa och hota, driva och prisa. Låt natten sköta sina egna bestyr. Lägg huvudet på kudden och blunda.

En dag kommer också imorgon, en dag att lova och jubla.

Var inte rädd, dagen kommer också imorgon.

Du får sova, kung David. Du får sova nu.

Hör du de tiotusen, de som ska ansätta dig, de som hotar vid porten?

Det är bara oro, David. Den oro som alla känner då dagen tar slut och ingenting mer finns att göra.

Än en sång vill du sjunga, du envissas, du hör dem så tydligt, de tiotusen.

De tiotusen som ansätter dig från alla håll, oron du inte kan hindra.

Så du ropar än en sång, kräver ännu ett löfte av Gud.

Men jag lovar, du kan sova nu.

ÄR DET DÖDEN DU FRUKTAR David, är det mullen som skrämmar?

Är det därför du måste ropa till Gud, hota och lisma, påminna om att jorden inte jublar?

Det är lömskt, David, att tala till Guds ego på det sättet, det är inte snyggt.

Vad vet du om hur jorden jublar?

Vad vet du, David, om blommor som ruskar på sig i vårens bleka sol, om havet som sträcker ut sig under isen, om gröna knoppar som spricker?

Du borde veta, David, du borde veta att också mullen kan lovprisa.

Du ser himlen, månen och stjärnorna, varför räds du jorden som är himlens spegel?

Du som lovar Gud, du som har så mycket att tacka för, du borde se hur skapelsen triumferar sin tacksamhet.

Ja, jag ifrågasätter dig, David. Du märker det, kanske blir jag en av de

tusen fienderna som trampar i farstun.

Du är kung, och vad är jag?

Viskriver båda två, det har vigesamt, och jag vet hur det är att ligga vakna på nätterna och treva efter orden. Jag vet hur det är att vakna med en lingvistisk lösning, jag vet hur det känns när livet och orden sammanfaller. Så lyssna på mig, David, vi kan kanske byta ord med varandra.

Du säger att sängen dryper av gråt, att du dränker din bädd i tårar.

Hade du gillat att de orden tog dig vidare genom årtusenden, att din ångest bleven berättelse om mänsklighet, att din mänsklighet blev min?

Vill du vara människa, eller vill du mest vara kung?

Du kryper som en mask inför rättvisa och dom, men du reser dig i nästa andetag och säger att dina fiender ska förintas.

Bestäm dig, David, bestäm dig om du vill stå jämte Gud eller under honom.

I fem texter möter Karin Erlandsson personer vi känner igen från Bibeln. **Här skriver hon** till kung David, han som författat så många psalmer. **I förra numret** kunde vi läsa om en ung man som hade allt – utom en sak (Matt.19: 16–22).

DU ANVÄNDER DE BÄSTA ORDEN, David. Dem är du inte rädd för.

Guld, honung, kopparbåge, evig, fröjd.

Man ska vara försiktig med de största orden, jag vet att du vet det, för det vet alla som skriver.

Så jag antar att du hade orsak att använda dem, rada upp dem i din rädsla och i ditt jubel.

Suddade du?

Tog du bort och ångrade, skrev till en vers och kastade en annan?

Var du nöjd eller hade du bara gjort ditt bästa?

Vad skulle vi ha pratat om, du och jag, om vi samtalat på en mässcen?

Hade du sett fiender i varje hörn, ryckt mikrofonen av samtalsledaren och snäst att ändå ingen förstår?

Eller hade du dragit dig undan, hade du orkat med de tusentals mötena? Kanske hade du mått bra av att inte vara så ensam med dina ord?

Du ropar efter Gud, du ropar under natten och under dagen, du ropar och

»Det är mellan raderna du syns David, och det hade du kanske inte tyckt om, att vi ser så mycket du ville dölja.«

får inget svar.

Tålmod, David, tålmod. Gud svarar, i sinom tid får du ditt svar.

Du vill påminna Gud om hur rätt du talat, hur du gick hans väg utan att snubbla, hur ditt hjärta kan rannsakas utan repor.

Tror du inte att Gud vet?

Tror du att Gud glömmet?

VET DU, DAVID, jag avundas din direkthet till Gud. Hur du pratar med honom som till en god vän, hur du ansätter och ifrågasätter, låter småaktighet och rädslor komma i dagen.

Så ofta är dina sånger oro och ångest, och så klämmer du in med ett "lova Herren" i slutet, som om du kom på dig själv med att klaga för mycket, ställa för många villkor, försöka styra de Guds vägar som du så villigt säger dig vandra.

Det är mellan raderna du syns David, och det hade du kanske inte tyckt om, att vi ser så mycket du ville dölja.

Men har inte alla författare, alla poeter, alla präster och alla psalmister, sina teman?

Sina egna hål att fylla med ord.

Du behöver inte vara orolig, David, vi ser ingenting i dig som vi inte ser i oss själva.

Dina verser spränger inga utrymmen i oss som vi inte själva mött.

Din rädsla är vår rädsla, David.

Ditt rop i natten är kanske också vårt. Varför svarar inte Gud?

DU FÅR SOVA, KUNG DAVID, du får sova nu.

Lägg huvudet på kudden och släpp orden.

Ta upp dem imorgon, skriv en ny sång, jubla nya, imorgon.

För att det finns en

Mormor Ulla är förtroendevärd i Grankulla svenska församling, dotterdottern Sofia i Johannes församling. Båda önskar att kyrkdörrarna stod vidöppna, så att alla vågade sig in.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Ulla Bäck, 75 år, växte upp i en prästfamilj i Munsala. Hennes pappa Helge Bäck var kyrkoherde, gårdskar och kanslist, allt i ett. En dag kom en församlingsmedlem in och klagade på kyrkoherdens fjärde och yngsta dotter, som var så mallig att hon inte hälsade på folk på byn.

– Jag var i tonåren då, och jag var väldigt närsynt och hade glasögon och hatade dem, så jag stapplade omkring i byn och såg ingenting och kände inte igen någon. På sätt och vis var det en bra lärdom: efter det har jag hälsa på löst och fast. Och i lilla Grankulla hälsar ju alla på varandra.

Sofia Palmén, 21 år, säger att i deras familj har församlingsaktiviteten hoppat över en generation. Mormor sitter i församlingsrådet i Grankulla för tredje perioden, själv sitter hon sin första period i församlingsrådet i Johannes församling.

– Jag har fått det av mormor! skrattar hon, men påpekar att skriftskolan också var väldigt viktig för henne.

– Efter mitt konfirmationsläger såg jag en fantastisk gemenskap bland hjälpisarna. Det var väldigt vackert. Jag ville vara med i den här gemenskapen, och jag ville vara med om att ge den vidare.

Ulla fick tron med sig som en självklarhet genom sina föräldrar. När hon växte upp gick hon i kyrkan varje söndag och protesterade aldrig, och hon kunde *Sionsharpan* framlänges och baklänges.

– Men sedan träffade jag för många präster, säger hon med ett leende.

– Och det blev studieliv och jobb och familj – kyrkan blev liksom i bakgrunden. Jag hade en ganska kritisk inställning till kyrkan som institution. Jag kan fortfarande ha svårt med den saken: att acceptera kyrkans hållning i alla frågor. Men med åren har jag blivit församlingsaktiv och haft stor glädje av det under olika kriser i livet.

Om att förbinda sig

Båda poängterar att kyrkan inte längre är någon självklarhet i någons liv. De undrar om många inom kyrkan kanske fortfarande tror det.

– Man lever som efter trettioåriga kriget: *cuius regio, eius religio* ... fursten bestämmer religionen. Men idag bestämmer alla själva. Man talar mycket om att man vill nå barn och ungdomar och ska ta hand om de gamla. Men hur är det med dem som är ute i arbetslivet som

Sofia Palmén har mycket gemensamt med sin mormor Ulla Bäck.

inte orkar gå i kyrkan på söndag – det är kanske den enda dagen de har med familjen, säger Ulla, som varit lärare i historia.

Som pensionär hinner hon gå i kyrkan om söndagarna, och hon gör det gärna. Söndagen känns tom och fel om hon missar gudstjänsten.

För Sofia känns det inte på samma sätt. Hon är gärna med och medverkar i gudstjänsten: bär korset, delar ut nattvard, hjälper till med ungdomsarbetet. Men hon *längtar* inte till kyrkbänken.

– Jag tror inte att det finns en sådan gudstjänst som skulle få mig till kyrkan varje söndag – särskilt inte på morgonen. Jag gör så mycket i veckan att jag uppskattar att ha en ledig dag. Jag vill inte känna mig så bunden vid någonting.

Däremot har hon förbundit sig till verksamheten på församlingarnas lägerö Lekholmen, och till arbetet i församlingsrådet.

– Ibland tycker jag att det är väldigt långtråkigt vid församlingsrådets möten, och vi går in på en massa sidospår och bara diskuterar och diskuterar och diskuterar, och det kan

bli lite spänd stämning. Men för det mesta går det bra. Jag tycker det är jätteviktigt att som ung sitta där och verkligen vara en röst för de unga. Det ledde till att en hjälpledare bad mig ta upp ett ärende i rådet som inte riktigt hörde hemma där, vilket jag gjorde. Är ärendet viktigt för hjälpledarna är det viktigt för mig.

Hur gick det?

– Jag fick väldigt många instruktioner om hur jag egentligen *borde* jag gjort, skrattar hon.

Men frågan gick i alla fall vidare till rätt person, så det blev inte alldeles fel.

En plats för alla

Båda skulle önska att kyrkan fanns där i människors vardag.

– Ur Grankullasyngvinkel kan jag säga att någonting så trivialt som en syförening kan bli hemskt viktig. Kyrkoföreningens syförening ordnar två basarer per år, en adventsbasar och en påskbasar, utomhus i Grankulla centrum. Det kommer in bra med pengar, och pengarna går till diakonin, säger Ulla.

plats för alla

Framför allt *syns* kyrkan – och allt det goda kyrkan gör.

– Jag skulle vilja jobba för att kyrkan ska finnas för alla. Jag prioriterar ungdomsverksamhet och unga vuxna-verksamhet, men jag vill att det ska finnas verksamhet för alla åldrar, så att ingen känner sig exkluderad. Dessutom vill jag jobba för de anställdas välmående, säger Sofia.

Vad borde kyrkan bli bättre på? Marknadsföring! säger båda. Det känns att det är ganska okänt för de flesta hur mycket kyrkan i tysthet gör för de svagaste i samhället. Allt det fina som görs varje dag får lite synlighet – medan en konflikt eller någon prästs uttalanden snabbt leder till kritikstorm och till att människor lämnar kyrkan.

»Då skapas en gemenskap där alla hör hemma.«

Vad skulle ni marknadsföra om ni fick marknadsföra kyrkan?

– Det lokala, diakonin. De jobbar ju ihjäl sig nästan. Och att man får idka sina intressen inom församlingen – till exempel körsång. Kyrkan är en plats där du får öva dig, du får en dirigent, du får ha konserter. I församlingsrådet funderar vi hela tiden på hur vi ska kunna finnas till för dem som bor i Grankulla, säger Ulla.

Sofia skulle lyfta fram hur mycket kyrkan gör för att främja gemenskap bland människor – till exempel bland konfirmanderna.

– Det är viktigt att se till att hjälpiskären är uppbyggd av många olika sorters personligheter, så det finns en hjälpis som kan hantera en konfirmand som av någon orsak är lite utanför eller inte är så social. Vi kanske har en energisk och extrovert hjälpis, men också en lugnare, mer introvert. Då skapas en gemenskap där alla hör hemma. Det spelar ingen roll hurudan man är någon annanstans, på lägret har alla en plats.

Teater Jacob

**HÄR
I
VÅR
STAD**

MALMSKA GÅRDEN
Storgatan 2, Jstad
19.7-28.7.19

Biljetter:
netticket.fi
el. jakobstads bokhandel

www.teaterjacob.multi.fi

Vi betjänar er på svenska!

Spasemester
149 € / 2 dygn / pers.

Inkvartering i dubbelrum, 2 x frukostbuffé, 2 x lunch eller middag från buffébord, fri tillgång till spabadet och gymmet samt inträde till dansrestaurang. Gäller till 31.8.2019.

På bekvämt avstånd

- ▶ NÖJESPAK POWERPARK
- ▶ KYLÄKAUPPA (BYBUTIK) I TUURI
- ▶ ÄHTÄRI ZOO (PANDAHUSET)

 HÄRMÄ SPA

Vaasantie 22, Ylihärmä
Tfn (06) 483 1600
www.harmaspa.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Gift, arbetande, kristet par söker lägenhet i västra Helsingfors, östra Esbo från augusti. Maxhyra 1 000 €. 0405780487

Rökfri och skötsam kvinnlig studerande från Nykarleby söker boende i H:fors för studier, allt beaktas. Ring Elin 0442669687

Skötsam, rök- och djurfri kvinna söker etta i Helsingfors eller närområden. Tfn 0503548255

Jag heter Emma Hagström och kommer från Åland. Jag kommer börja studera på Arcada i höst och söker därför en lägenhet i Helsingfors. Jag är en skötsam och även djur- och rökfri tjej. Söker främst en etta att hyra. +3584573439315, Ehagstrom_emma@hotmail.com

Första års Hanken studerande från Österbotten söker 1-2R+k i Helsingfors. Ambitiös, friidrottande, trevlig och skötsam pojke. Rökfri. Ring Robin Kronqvist 045-8521612 / 050-5726866

Skötsam fysioterapeut studerande söker lägenhet i Helsingfors fr.o.m. 1.8.2019. Helst i närheten av eller med goda trafikförbindelser till Arcada. Rökfri och inga husdjur. Ring gärna efter kl.16. /Sofia tel: 0401826243.

Rökfri och skötsam flicka, som inleder diakonistudier till hösten önskar hyra etta med kök i Åbo centrum fr.o.m 1.8. 040-6651055/ Wilma Svarvar

Etta eller två i Helsingfors önskas hyras. Jag ska påbörja mina studier vid Helsingfors universitet i höst och behöver bostad för en längre tid. Rökfri och utan husdjur. 050 3402056

Väluppföstrad ung man som påbörjar sina studier söker hyres-etta i Helsingfors. Robin tel. 0400 646 102

Ett skötsamt ungt par från Österbotten önskar hyra studieboende i närområdet till Arcada, eller så att vi kan ta oss till Arabiastranden. En större etta eller två. Samuel Granvik, Tel: 0458682302

Skötsam syrisk ung man med anställning vid Vantaa International School söker bostad i Helsingfors eller Vanda från 1.8. Max hyra 650€/mån. Kontaktperson Johan v Schantz 0505306228

Ung, skötsam studerande söker etta i Åbo centrum fr o m augusti. Rökfri, inga husdjur. Tel.nr 050 323 6422/Ida.

Skötsamt samt rökfritt par med fast inkomst söker bostad i södra Helsingfors eller vid västmetron. Tel. 050 404 9310/ Joakim

Skötsam rökfri socionom-studerande från Dalsbruk söker trivsamt etta i Åbo (gärna centralt). Ring gärna Wilma 0442996286 eller mamma Pia 0503446563.

Rökfri, djurfri och skötsam kvinnlig ekonomie magisterstuderande söker etta i centrala Helsingfors. Tel. 0451333735.

Trea i södra Helsingfors. Sökande är två herrar som studerar till magister vid Hanken. Bägge sökande är skötsamma, rökfria och studerar på heltid. Tel: +358 401599962 Mvh. Eliott Tallqvist

Ny studerande flicka från Österbotten önskar hyra boende i Helsingfors. Allt beaktas. Ring 045-1504640

Önskas hyra lägenhet i Åbo. Nära Akademin. Gärna max 550€/mån. Tel: 0451280778

Lågstadielärare önskar hyra 1:a i H:fors, gärna på Drumsö. Pålitlig, rök- och djurfri. Maxhyra ca 750 €. Kvinna i medelåldern. Tel. 050-3377098

Skötsam, rökfri studerande söker 1:a i H:fors. Tel. 044-272 1725/Alexander

Din marknadsannons lämnar du enklast in via **www.kyrkpressen.fi**. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 eller via epost till adressen **annons@kyrkpressen.fi** tillkommer en servicekostnad på 5€.

UTHYRES

Stiftelsen Lillegården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.t

Möblerad radhustrea i Domsby, Esbo. 5 min till tåg/buss, 20 min till H:fors centrum. 1200€. Ledig från aug/sept. 044-5335056

Prydlig etta 29 m2 i Uppby Yliskylä, Hfrs. Ej rök./husdjur. Ledig enl. avtal. henri.malvet@gmail.com

Uthyres trea (63 m2) i Vasa centrum från 8.8. Inglasad balkong, hyra 700€. Ring 050 3672705.

Nyligen renoverad 2 r+k i Åbo. Hyra 680 € + vatten och el. Lämplig även som studieboende för två. Tel. 040 8234917.

LEDIG TJÄNST

Borgå svenska domkyrkoförsamling lediganslår en tjänst som

UNGDOMSARBETSLEDARE

Närmare information: www.domkyrkan.fi

Ansökan riktar senast 15.8.2019 till Församlingsrådet i Borgå svenska domkyrkoförsamling, PB 140, 06101 Borgå

PROVA ALLA
VÅRA KVALITETS-
PRODUKTER

20 ÅR PÅ
MARKNADEN!

FRÅGA I DIN AFFÄR
- I HELA SVENSKFINLAND!

Oravais Räkeri Ab
Besöksadress/butik: Änäsavägen 9, Oravais
06-356 0770, 040-749 6699
www.oravaisrokeri.fi • info@oravaisrokeri.fi

Bibeln

Gud i fickformat?

Bibeln talar nog om blixtar, men säger ingenting om utnyttjandet av elektricitet. Är det då synd om jag bor i en lägenhet där det finns elektriska apparater? Eller är det synd bara om jag utnyttjar dem? Eller får jag använda spisen om jag inte rör mikrovågsugnen? Detta låter absurt. Men diskussionen gällande homosexualitet är fortsättningsvis på denna nivå.

Gud lät människorna skriva Bibeln för att berätta att han älskar oss gränslöst, till den mån att han var beredd att dö för oss. Han visste att vi skulle grubbla över var människorna befinner sig innan de föds, vart de går när de dör, om universum kommer att bestå eller hur dess slut kommer. Till den sorts frågor skall vi inte leta svar utanför Bibeln, för Gud vill behålla de ytterligare detaljerna som sin hemlighet (1 Kor 2:9, Upp 22:18). Bibeln berättar också hur livet skall levas som Guds barn.

Vad gäller skapelsen har Gud gett oss intellektet för att vi, som ivriga barn, upptäcker de hemligheter som han berett att upptäckas. Om uppfinningar som material och universums struktur,

livsgivande mediciner och avancerade behandlingar mot sjukdomar och motsvarande berättar Bibeln ingenting om. Missförstådda bibliska motargument har ibland varit seglivade: inte förrän 1992 medgav Vatikanen att jorden rör sig runt solen.

Bibeln säger att vi inte skall laga oss en bild av Gud (2 Mos 20:4). Precis som israeliterna dyrkade kopparormen (2 Kung 18:4) har somliga ändå lagat sig en guds bild av Bibeln. De vill inte erkänna att människor har skrivit Bibeln utgående från sin kunskap, sin sociala miljö och hur världens tillstånd tedde sig för dem. Vi skall inte stirra oss blinda på orden utan fråga vad Gud avser med dem för just oss. Det är bara med förståelse som bibelorden är nyttiga för människan (Apt 8:30-38). Saknar vi förståelse, har Gud lovat ge mera bara vi vill ha (Jak 1:5).

Ingen människa kan se Gud och leva (2 Mos 33:20) och han rymmer inte i himlarnas himmel (1 Kung 8:27). Hur skulle Gud rymmas mellan pärmar av en bok skriven av människor?

KIRSTI RIIPOLA, Nagu

Polemik

Summan av Guds ord

Trygve Cedergrens åsikter och utläggningar i KP 27.6 skall jag bara kort kommentera:

Ingen vet om Adam var inom hörhåll när ormen frestade Eva. Om Adam åhörde diskussionen mellan ormen och Eva utan att ingripa var han medskyldig till Evas fall. I alla fall tog Adam emot frukten av Eva, fastän han säkert visste hur den förbjödn frukten såg ut. Adams syndade med berätt mod! Paulus kan väl inte heller ha inbillat sig att inte Adam skulle ha fallit för Frestaren om han skulle ha blivit utsatt för ormens tilltal! Det är därför jag inte förstår 1 Tim. 2:14. Där tycker jag att Paulus har fel. Han säger att "Adam inte blev bedragen, men kvin-

nan blev svårt bedragen och förleddes till överträdelse." Man kan ju till och med säga att Frestaren inte behövdes för Adam, det räckte med en människa för att få honom på fall! Gud ansåg att Adam var skyldig fast han försökte skylla på Eva. Det är mycket Eva beskylldes för sedan dess! Nyligen hörde jag ett program i radio Vega om att två kvinnor brändes som häxor i Jakobstad på 1600-talet var det visst, även befolkning om bara 200 personer!

Jag har lagt märke till TC:s påhopp på andra skribenter tidigare. Det var bland annat därför som jag beslöt skriva i förra KP. Unge man, jag påminner dig om Paulus råd

till Timoteus i 1 Tim. 5:2, att man till äldre kvinnors skall tala som till en moder, till äldre män som till en fader, till yngre män som till bröder och till yngre kvinnor som till systrar. Det behöver sägas att din insändare var osaklig, elak och skamlös. Du nämner 1 Kor. 11. Det behöver påpekas att Paulus där konkluderar "Ty såsom kvinnan är av mannen, så är också mannen genom kvinnan, men alltsammans är av Gud." Summan av Guds ord är sanning och Sanningen personifierad är Kristus. Honom skall vi bekanta oss med! Läs gärna Jesu tal i Matt. 23, åtminstone verserna 1-12.

REGINA KREANDER, Grankulla

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.armasborg.fi Jour 0400 977 000

LOCUS www.locus.fi

25 jubileumsår!

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel!
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

STENHUGGERI
LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel. 09 387 6284

Vi bygger 41 bostäder för seniorer

För närmare information, vänligen kontakta
Hugo och Maria Winbergs stiftelse,
Annika von Schantz, verksamhetsledare
tel 040 537 0376
eller
Pia Hannuksela, enhetsansvarig
tel 050 346 1207

www.winbergs.fi

ANNONSERA I

KP
KYRKPRESSEN

www.kyrkpressen.fi

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktionschef
(ansvarig redaktör)
Nicklas Storbjörk
tfn 040 831 6545

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Emelie Wikblad
tfn 040 831 6836

Redaktör
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Redaktör
Erika Rönngård
tfn 040 831 6322

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Utgivare:
Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301
158540
BIC: DABAFIHH
Paradbild: Malin Aho
Tryck: Botnia Print, Karleby

ANNONS

Annonshittar du på:
www.kyrkpressen.fi
Annonssdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.
Annonssförsäljning:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Ludvig Andersson,
tfn 044 050 3020,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528

PRENUMERATIONER

Därför får du Kyrkpressen
Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR).
Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 60 € Utlandet 84 €
ISSN 0356-1275

Från vänster: Heddi, Carola, Ann-Marie, Carola, Sanne, Jannika, Elisabeth och Caroline.

Familjen har middagsgäster. Då alla satt sig ber mamman sin lilla dotter att be Gud välsigna maten.
– Jag vet inte vad man säger, svarar dottern. – Sag bara som du har hört mig säga, uppmanar mamman.
– Okej! Gode Gud, varför bjöd jag de här människorna på middag!

Mat, tro, gemenskap

De äter gott, och så pratar de om Gud. I tio år har en grupp kvinnor en gång i månaden samlats till en kristen lunchgemenskap.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Klockan är tolv och lunchgästerna dyker upp, en och en, till den avtalade restaurangen vid Senatstorget i Helsingfors. De flesta av dem är humanister, flera är språkvetare. Dessutom är de kristna.

– Vi pratade ihop oss och kom till att vi ville skapa en kristen gemenskap, eftersom vi kände oss lite ensamma med vår tro på jobbet. Ordet spred sig snabbt och vi blev fler. Idag har vi 30 personer på e-postlistan, berättar Jannika Lassus som tillsammans med Elisabeth Stubb är grundande medlem i gruppen.

Den här dagen har de flesta kommit från sina kontor någonstans i Helsingfors – Carola Ekrem som är pensionär tog sig till centrum hela vägen från Esbo.

– Vi har ingen särskild agenda, vi diskuterar det som känns aktuellt. Vi har ingen teologisk utbildning – kanske det är en styrka att det inte blir så hierarkiskt. Alla känner att de har mandat att säga vad de tycker, säger Lassus.

Många av dem har jobb som gör att de kan ha något att bidra med. Carola Ekrem har underhållit gruppen med att berätta om skrock, Hedvig Rask, som jobbar vid Svenska litteratursällskapet, har intervjuat kolleger som forskar i Topelius och sedan talat om Topelius psalmer. Caroline Sandström har berättat om att vara på retreat.

– Vi har haft en man med på listan, men just nu är vi bara damer, konstaterar de.

De har också brottats med bibeltexter. – Också då det varit tuffa och svåra

texter har det blivit en bra diskussion kring dem. Jag minns att vi en gång hade en text som gjorde att jag tänkte att visst kan vi ta den, men jag vill inte stå för den, säger Caroline Sandström.

Hon säger att det hjälpt henne att ha ett sammanhang där hon får diskutera sin tro.

– För min del ledde det till att jag vågade leda en katekumenatkurs tillsammans med en präst. Det kändes bekant att tala om tro, jag hade fått öva mig.

Äventyr i Israel

Den här junitorsdagen samlas gruppen till sin sista träff före semestrarna. På programmet står bokprat – läsinspiration inför sommaren. Carola Ekrem rekommenderar Ylva Eggehorn's andaktsbok Natt och Dag, Caroline Sandström rekommenderar den amerikanska författaren och jesuitprästen James Martin.

Sedan vänder sig alla till lunchens dragplåster, Elisabeth Stubb. Hon har varit ledig i tre månader och vandrat 1 100 km längs det som kallas Israel trail – en vandringsled som korsar hela Israel på längden.

Hon peppras med frågor: Hur långt vandrade du per dag? Fanns det andra nordbor där? De flesta har följt med hennes äventyr på Facebook.

– Jag stötte på en dansk man, men de flesta var israeler, säger Stubb och berättar att hon gick mellan 15 och 30 kilometer per dag.

De andra undrar över säkerheten. Var hon inte rädd?

– Ibland mötte jag många militärfordon och var inte alldeles säker på om jag var på rätt ställe. Det är ju meningen att man ska hållas på vandringsleden. En gång hörde jag smällar och helikopterljud, och då tänkte jag att det kanske var lika så bra att jag inte visste vad det handlade om, säger hon.

– Och min kamera tappade jag redan andra veckan. För att spara laddning i telefonen knäppte jag på den bara en gång per dag – för att ta ett foto!

Medan hon talar åker maten ner i hungriga magar. Vi skålar för tioårsjubileet.

Snabbt har en timme gått, och de första söker sig tillbaka till sina kontor. På hösten blir det lunchgemenskap igen.